Aktivisti

N:o 12

31. X. 193

HERAA

Sanoista ...än!

VUORIMAA ja EEROLAINEN.

Irtonumero 3 mk.

RATKAISU LÄHESTYY

Tilanne on kriitillinen, sanotaan. Mahdollista. Sanottakoon heti: ei kuitenkaan lapuanliikkeen takia. Sellaiseksi sen on tehnyt vastustajiemme ja niihin tarrautuneitten heikkojen sielujen asenne.

Viime tapaamasta on tapahtunut jotain. Herra Ståhlbergia kohdannut kyyditys on nostanut hoipertelijat epäilijöiden lopulliseen pakopaikkaan, kansannousua rienaavien riemunkukkulalle. Lapuanliike ei teossa ole ollut mukana — siitä huolimatta sai liikkeemme alunperin tämänkin tapahtuman oikein virallisille niskoilleen. Siinä näitte, sanotaan vasemmistoporvarillisissa piireissä. Ja sosialistilehdet — jotka nyt ajavat kommunistien asioita yhtä räikeästi kuin lakkautetut kommunistilehdet — ovat nostaneet ilonsa korkeimpaan potenssiin: tämä kyyditys sai lapualaiset hajalle. "Lapuanliike voidaan nyt nostaa hyllylle" j.n.e.

Erehdys, hyvät herrat rötkönosket ja jalanderilaiset! Suuri erehdys! Lapuanliike ei ole noussut hyllylle eikä nouse! Sos.demojen kanssa on tällä hetkellä tarpeetonta väitellä, ja mitä vasemmistoporvarillisuuteen tulee, pyydämme sekä viitata tässä numerossa oleviin mainittua kyyditystä koskeviin tutkisteluihin, että huomauttaa siitä yksinkertaisesta seikasta, että heikot sielut ovat kautta historian tehneet kärpäsistä härkäsiä. Ken ei tunne kansan psykologiaa, ken ei rehellisesti tunne tunnossaan, että pyhä viha kaikenkarvaista punaisuutta kohtaan on sammumaton, kun se lopuksi on syttynyt, niin, ken ei tätä tiedä ja tunne, hänen on turhaa repiä suutaan suurta asiaa vastaan. Lopulta hän kuitenkin jäniksen tavoin piilottaa päänsä pensaaseen.

Nyt on kysymys vakavasta asiasta. Ostrobotnian ovet avattiin siinä mielessä, että tilanteessa astutaan uusi askel, jo kauan valmistettu. Se historiallinen askel ei ollut perääntymisen, vaan etenemisen askel. Lainkirjaimen yliastujat eivät tässä asiassa ole koskaan tahtoneet väistyä vastuusta. Nyt on tullut aika näyttää, ketä me olemme, mikä on ollut tarkoituksemme ja mihin me tähtäämme. Poliittisesti sokeat, ne, joille isänmaakäsite on vain etuilevan astinlaudan fraasi, eivät ymmärrä maan huutavaa ääntä. Ja ne hoipertelevat kansalaiset, jotka polttopistehetkellä rupeavat tavoin tai toisin mörköjen säikyttäminä yhteisrintamaa hajoittamaan, ne eivät ymmärrä, mistä on kysymys.

Nyt on kysymys rintaman kokoomisesta. Nyt juuri on kysymys suunnan selvänä pitämisestä. Nyt, jos koskaan, on kysymys värin tunnustamisesta. Nyt on valittavana vain kaksi tietä: valkea tai punainen. Vaaleanpuna julistetaan nyt pannaan, uskokaa tai ei. Suomen kansan terve järki ja ruostumaton tunne ei tilanteitten kärjistyessä tule unohtamaan hiventäkään siitä valasta, jonka sen parhaimmat pojat vuosisadasta toiseen, viimeksi lapuanliikkeen syntyaikoina, ovat antaneet taistellakseen matkan loppupäähän asti, mennäkseen väistymättä yli esteitten, yli elkeitten.

Maa on puhdistettava! Se on tinkimätön vaatimuksemme. Nyt on hetki, jossa, esteitten ja elkeitten tielle tultua, kysytään miehen sydäntä ja miehen kättä. Nyt on rivit koottava, tulkoon mitä tahansa. Nyt asetetaan vaakaan kaikki. Epäilijät väistykööt, heitä emme tarvitse.

Eteenpäin, Valkoinen Suomi! Isänmaa kutsuu! Kuuletko?

SUUNTAVIIVOJA.

Eiköhän olisi jo aika ruveta oman lapualaispuolueen perustamispuuhiin. Eduskunnassakin voisivat lapualaismieliset edustajat jo ryhmittyä omaksi erityiseksi ryhmäksi, olivatpa he sitten valitut mistä puolueesta tahansa. "Kyyditsijöiden" miehekäs esiintyminen heidän ilmoittautuessaan Helsingissä on saanut arvaamattoman hyvän vaikutuksen aikaan, onpa se tehnyt tyhjäksi presidentti Ståhlbergin kyyditsemisen aiheuttaman liikkeemme vieroksumisen syynkin. Innostunut vastaanotto Helsingissä on siitä selvänä osoituksena.

Näyttää siltä, että ainakin yksi puolue kokonaisuudessaan, nimittäin kovin parjattu kokoomuspuolue, olisi valmis uuteen puolueeseen yhtymään. Muista porvarillisista puolueista liittyisivät kyllä miehemme tähän puolueeseen, sillä yhtenä kiinteänä puolueena toimien meillä olisi suurimmat voitonmahdollisuudet, hajautuneena moniin eri puolueisiin jäisi toimintamme sittenkin paljon hataramaksi ja tehottomammaksi. Oikea paikka asian esilleottamiseksi olisi epäilemättä eduskunnan käytävät, joissa asia olisi ensin otettava puheeksi "käytäväkeskusteluna" ja niin asiaa edelleen ajettava. Tietenkin olisi sitten asian tarpeeksi "kypsyttyä" kutsuttava koolle uuden puolueen perustamiskokous, jossa lopullisesti asia päätettäisiin siitä johtuvine käytännöllisine seurauksineen ynnä muineen. Olen vakuutettu, ettei tämä puolue tulisi lisäämään entisten puolueiden lukua, vaan päinvastoin vähentämään.

Linjasuora.

OSTROBOTNIA.

ILMOITTAUTUMISKIRJELMÄ.

Me allekirjoittaneet ilmoitamme täten olleemme osallisina erinäisten maanpetoksellisten ainesten kiinniottamisessa ja kuljettamisessa sillä tavalla kuin itsekukin asiain yksityisessä tutkimuksessa tarkemmin ilmoitamme.

Osa meistä on ollut vain isänmaalliseen toimintaan innoittajina.

Me olemme tehneet kaikki tekomme sekä siinä mielessä, että kansamme heräisi huomaamaan sen vetelyyden ja saamattomuuden, millä maassamme monet vuodet on sallittu maanpetoksellisten kommunistien yhä röyhkeämmäksi paisunutta vallattomuutta yhteiskuntajärjestystämme ja vapauttamme vastaan, että myös saadaksemme maan hallituksen ja eduskunnan ryhtymään vakaviin toimiin asian korjaamiseksi, kommunismin hävittämiseksi ja yhteiskunnallisen elämän pelastamiseksi maanpetoksellisesta kuonasta sekä yhteiskuntaelämäämme syöpyneestä turmeltuneisuudesta ja mädännäisyydestä. Me olemme varmoja siitä, että se kansanliike, jonka keskuudessa ja innoittamina olemme työssä olleet, jatkuvasti jaksaa ja kykenee herättämään ja ylläpitämään sitä tervettä isänmaallista mieltä, jonka innoittamat vaaran uhatessa isänmaata ovat valmiit siirtymään sanoista uhrautuviin tekoihin. Ja me jäämme odottamaan, että eduskunnan nykyinen isänmaallisten puolueiden enemmistö unohtaen puoluevastakkaisuudet ja muistaen vastuunalaisen tehtävänsä vakavasti ryhtyisi yhteisin voimin yksimielisesti lainsäädännön kehittämiseen sellaiseen terveeseen suuntaan, ettei kansalaisten enää tarvitse ryhtyä oma-aloitteiseen toimintaan oikeuden ja vanhurskauden vaatimusten toteuttamiseksi kansan elämässä.

Helsingissä lokakuun 20 päivänä 1930.

Päivän miehiä

Orjavallan perintö.

Kymmenen vuotta on turuilla ja kujilla puna-agitaattori puhunut ilman, että sitä olisi saanut eräitten porvarien mielestä estää: "Verenimijät katalasti valhettelevat kuvatessaan suuren, proletaarisen Venäjän oloja. Venäjähän on kansainvälisen raatajaluokan mallimaa, työläisen suuri koti, toistaiseksi sen ainoa oikea isänmaa. Sinne jokainen luokkatietoinen proletaari halajaa. Sen esikuvan mukaiseksi tahdotaan nykyinen porvarillinen maailmakin muodostaa, kun ensin on porvarien verivirroilla porvarillinen mätä pesty pois täältä. Hirteen se, joka uskaltaa puhua vääristellen köyhälistön ihannemaasta, sen paratiisista! Menkää, työläiset, Venäjälle näkemään omin silmin raatajaluokan maailmanvaltaa ja sen aikaansaannoksia, niin näette totuuden. Alas valkoiset sortajat, jotka eivät edes rohkene antaa passia Venäjälle menemistä varten luokkatietoiselle työläiselle! Riistäjät pelkäävät, että köyhälistö nousisi porvaristoa vastaan, kun pääsee näkemään Venäjän ihanuudet ja vertailemaan niitä porvarillisen yhteiskunan saannoksiin. Eläköön Neuvosto-Suomi!"

Kun tällaista puhetta on arvosteltu ankarasti isänmaallisesti ajattelevissa piireissä, on huomattava joukko porvareita nostanut huudon ajatuksenvapauden, sanavapauden ja ties minkä vapauden puolesta ja esittänyt, että Suomen maine kärsii ulkomailla siitä, jos punaiselle saastalle asetetaan täällä sulku, että Suomi voi sellaisesta joutua arvaamattomiin selkkauksiin, ehkä sotaankin tuon "suurten mahdollisuuksien" valtakunnan kanssa, josta "ei saada objektiivisia tietoja, mutta jossa elämä täytyy olla kehittyneempi kuin porvarillisissa maissa, kun työtätekevillä massoilla on määräämisvalta käsissä ja he aina kiinnittävät päähuomion jokapäiväiseen olemiseen ensi sijassa." (Näin on minulle puhunut m.m. eräs yhteiskoulun rehtori v. 1929, mies, joka vaimonsa kanssa saa tässä porvarillisessa valtakunnassa valkoiselta isänmaalta yli 100,000 markkaa vuodessa kahdeksan kuukauden työajasta viisituntisina työpäivinä.)

Kun nyt kymmenen vuotta järkiintymistä toivoen ei isänmaan ystävä enää ole jaksanut kauempaa odottaa, vaan on istuttanut eräitä silmäntekeviä Suomen proletaarien joukosta autoon ja kyydinnyt valtakunnan itärajalle, sekä häätänyt passitta yli rajan siihen maahan, jossa punainen aurinko niin ihanasti ja tasapuolisesti on paistanut jo vuosikymmenen lämmittäen säteillä porvarillisissakin maissa kärsiviä proletaareja, niin mikä mökä näistä teoista on nostettukaan!

Kyllä nyt on järjestysvalta kelvannut punaisimmallekin proletaarille tässä maassa. Nyt ovat tulvillaan järjestyksen ylläpitämis- ja laillisuusvaatimuksia vasemmiston sanomalehdet ja heitä säestävät samat porvarilliset, jotka aikaisemminkin ovat punavaaraa maassa kasvattaneet ryssänkätyrejä puolustaen. Niin, maassa tapahtuu järkyttäviä murhenäytelmiä. Kymmenen vuotta sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluneita ja siinä työssä ansioituneita kunniallisia kansalaisia lapualaisroistot ja fascistit ovat kyöränneet siihen maahan, jonka ihanuudesta nämä kyydityt ovat kuluneet kymmenen kokonaista vuotta leukapielet vaahdossa peistä taittaneet. Nyt porvarillinen yhteiskunta on taas mätä, kun sen joku edustaja kyyditsee ilmaiseksi kommunistin rajan yli. Sama yhteiskunta oli silloinkin mätä, kun se ei laskenut kommunistia vapaasti Venäjälle. Mätä siis kumpaiseltakin puolelta. Mutta missä sitten on totuus? Miksi nyt yhtäkkiä on punasuomalainen alkanut pelätä väärentämätöntä veljeään, kommunistiryssää?

Miksi ei tahdota mennä Venäjälle, kun oikein ilmaiseksi päästään? Miksi kynsin, hampain nyt tahdotaan olla pois paratiisista? — Siksi, että k o k o n a i s t a k y m m e n e n v u o t t a v a l u t e t t u k a u n o m a a l a u s o n o l l u t v a l e t t a a l u s t a l o p p u u n! Siksi, että sen asian ovat nämä valeen syöttäjät itse parhaiten tienneet! Siksi, että Venäjä ei ole mikään paratiisi, vaan maailmallisen kurjuuden kukkurallinen pesä! Siksi, että siellä ei löydy yhtään vapaata, tasa-arvoista ihmistä, vaan kaikki ovat orjia kenraalista sotamieheen, kansankomissaarista kollektiivitalouden työmieheen! Siksi, että kenelläkään siellä ei ole edes ajatuksen vapautta! Siksi, että siellä ei ole kenelläkään henkikään taattu!

Venäjällä vallitseva orjuus on orjuuden orjuutta, orjuutta itsensä potenssiin korotettuna. Sellaista hyvyyttä pelkää itse punaisinkin aseenkantaja, joka elää porvarillisessa maailmassa.

Mutta Sinä porvari itse. Pelkäätkö Sinä kommunismia? Et. Miksi Sinä sitä et pelkää? Siksi, että Sinä et sitä vaaraa ymmärrä. Siksi, että Sinä itse haluat kymmenen vuotta myrkytettynä tiedottomasti samaa, mitä punaiset, kun puhut siitä, mitä Eurooppa ja "sivistynyt maailma" ajattelee ja lausuu, jos täällä annetaan punaiselle ansaitsemansa oikeutetun-palkan asemesta vapaa pääsy uskonheimolaistensa luo hengissä ja ilman, että häntä olisi rääkätty tai muuten hakattu raajarikoksi. Siksi, että Sinä jo itse ajattelet orjien tavoin. Mutta sillä hetkellä, kun Sinä sen vaaran käsität, nouset Sinä, vyötät itsesi ja ryhdyt taisteluun orjia, orjien puoltajia ja orjien säälijöitä vastaan siksi, kunnes orjuus on pois, taikka oma henkesi mennyt. Sillä jälkeläisesi ovat mieluummin vaikka köyhinä, vapaina, kansalaisina vapaassa maassa, kun orjina rikkaassa valtakunnassa.

Orjuus pois vieläkin suuremmlla syyllä, kun nyt jo varmasti uskomme, että aikaisemmin rikas valtakunta orjavaltiona on kurjempi ja köyhempi kuin köyhin porvarillinen maa. Pelastuaksesi siivoa siis oma kynnyksesi, hävitä orjan mieli ja rankaise orjien puoltajat orjien kera ja jätä jälkeentuleville polville vapaa, valkoinen isänmaa.

Veli Salmi.

RINTAMALLA*)

Kirj. W. LAURINEN.

Jo kaikuu soitto mahtava ilmoillen,
Se nousee, kasvaa, paisuu niin riemuiten.
Se myös kuin huolta, kaihoa huminoi,
vaan viimein jälleen riemua soi.

Tuo sävel konsa pauhaa ja huokailee,
se kansan suuret tuntehet tulkitsee;
se on kuin ääni ylhäisten voimien
ja ilon, surun antajien.

Se yhteiseksi kansan nyt voimallaan
saa elon, onnen, kaikkensa tuntemaan!
Ja soitto tuo kun hellimmin huminoi,
niin siihen laulu yhtyen soi:

Ken riemuiten ei taistoon saa,
kun sotatorvi kajahtaa,
kun salolta ja salollen
soi sotahuuto pauhaten
ja pauhaten!

Ken vakaisna ei taistoon saa,
jos vainolainen uhkajaa,
jos maa ja kansa vaarass' on
ja kutsuu taistoon, taistohon,
niin, taistohon!

Ken riemuiten ei taistoon saa,
kun kutsuu armas isäinmaa,
kun tunto, kunto vaatii sen
ja kansan onni kaunoinen,
niin kaunoinen!

Ken vakaisna ei taistoon saa,
kun sankarit ne johdattaa, —
kun neijot saattaa kukkasin
ja kansa katsein rakkahin,
oi, rakkahin!

Ken riemuiten ei taistoon saa,
kun maine, kunnia viittoaa,
kun elo hehkuu hellimmin
ja kuolo ruusuin punaisin,
niin, punaisin!

Ken vakaisna ei taistoon saa,
kun keihot, kalvat kalskajaa,
kun veri lämmin leimuaa,
ja kuolla vain on ihanaa,
oi, ihanaa! **)

Ken riemuiten ei taistoon saa,
kun lempi myötään seurajaa,
kun neijot solmii seppelen
ja maa se muistaa siunaten,
oi, siunaten.

Ken vakaisna ei taistoon saa,
kun sotatorvi kajahtaa
ja urhot haastaa haudoistaan:
nyt, poijat, voittoon, kunniaan —
oi, kunniaan!

*) Palanen tekeillä olevasta eepillisestä runoteoksesta "Suumien lähtö Irjalasta".

**) Horatius: Dulce et decorum est pro patria mori (=suloista ja kunniakasta on isänmaan puolesta kuolla).

Kaukainen tervehdys.

Baltimore, Md. 9. 10. 1930

Maanviljelijä Vihtori Kosola, Lapua.

Koska toimittamanne lehti Aktivisti on saapunut tänne valtamerienkin taakse — josta olemme nähneet Lapuan lukon toiminnan isänmaanpetturien suhteen nykyään Suomessa, niin ihailemme Pohjanmaan miesten isänmaallisuutta ja urhoollisuutta ja annamme täyden kannatuksen lapuanliikkeelle. Pois ryssänkätyrit ja rakkaan isänmaan petturit Suomesta. Lämmittäkää heille sauna ja heittäkää löylyä niin kauan kuin yksikin kivi kiukaalla punottaa, ja auttakaa heitä sinne ihannemaailmaan Venäjälle, johonka he eivät kuitenkaan suurin surmin menisi.

Eläköön Suomen lippu ja Lapuan henki!

Baltimoren m.d. suomalaisten isänmaallisten puolesta

Mr. Mikko Penttilä.

Presidentti Ståhlbergin kuljetus.

Nyt kun tuomari Mikko Jaskari y.m. ovat tunnustaneet olleensa määräyksen antajina hra S:n kuljetukseen, saa asia aivan uuden valaistuksen. Työtä eivät ole suunnitelleet mitkään provokaattorit tai ajattelemattomat henkilöt. Astuu esiin kysymys, miten tämä kaikki on ymmärrettävissä ja mitkä syyt mahdollisesti ovat olleet tekijöitä ohjaamassa. On hyvin luultavaa, että eräs seikka ennenpitkää selviää voimakkaasti kansamme tietoisuuteen, jos nim. kansanliike jaksaa johdonmukaisesti jatkaa aloittamaansa työtä puhtaasti isänmaallisuuden merkeissä.

Vaalien huomattavin tulos oli, että laajalti kansamme heräsi havaitsemaan, ettei kommunismilla ja sosialidemokratialla ole mitään asiallista eroa. "Sosialismi on kommunismin veli". Nyt ovat silmänsä saaneet auki näkemään oikealla tavalla tämän kysymyksen myös monet sivistyneet, jotka tähän asti ovat suosineet ja puolustaneet sosialismia. Tätä vaalien huomattavinta tulosta vasten tulee tämäkin teko ymmärrettäväksi ja kerran ehkä hyväksytyksikin.

On laajalti yleinen se käsitys hra Ståhlbergin poliittisesta toiminnasta, että hän on porvareista kaikkein suurin syyllinen joutumaamme tilanteeseen, jonka tähden kansa on lähtenyt liikkeelle pelastamaan isänmaataan. Hra S:n mielipiteet ovat olleet peloittavasti vasemmalle meneviä. Hänen presidenttikautensa kulki vasemmistoystävällisessä merkissä. Niinpä koko armahduspolitiikka, joka nyt on osoittautunut surkeaksi erehdykseksi, on hänen luomansa ja johtamansa siinä muodossa kuin se käytännössä toteutui. Tältä kohdalta hänen valtakautensa tulee historiassamme osoittautumaan valitettavimpien erehdyksien ja heikkouksien sarjaksi.

Taas esiintyy hra S. poliittisella areenalla, nyt kansanliikettä uhittelevana. Hänen "suuri puheensa" ja muut edesottamisensa ennen vaaleja sen osoittivat. Sos.demit käyttivät hänen sanojaan ja lehteään Helsingin Sanomia vaaliagitatiossa tukenaan todistaakseen omia väitteitään. Tämähän todisti, että epäisänmaalliset sos.-demoonit näkevät saavansa tukea ja suojaa Tasavaltamme ent. hra presidentiltä. Kansanliike, isänmaallisena liikkeenä, pitää sosialismia tuomittavana ja hävitettävänä. Sen sijalle on saatava isänmaallinen, ei-sosialistinen työväenliike, jonka kanssa yhteistyö ei olisi mikään isänmaallinen rikos. Yhä enemmän maassamme alkaa voittaa se tosi-isänmaallinen käsitys, että vasemmistoporvarillisuus, sosialismia suosiva porvarillisuus on isänmaallisesti ankarasti tuomittava. Hra S. on osoittautunut vasemmistoporvariksi, kuten yleensä hänen puolueensakin.

Hra S:n vaikutusvalta tietää vasemmistolaisten ja heitä suosivan porvariston, siis yhteisen vasemmiston vaikutusvallan nousua. Tämä ei ole oleva kansallemme onneksi.

Nähtävästi hra S:n kuljettajat ja kuljetuksen järjestäjät ovat olleet isänmaallisuuden täyttämiä henkilöitä ja sellaisina nähneet sen vaaran, mikä on tulossa isänmaallisuuden asialle, jos hra S. vasemmistoporvarina eduskunnassa saa johtoonsa kansanliikkeen viholliset. Ei ole mitään syytä epäillä, etteikö hra S. tällaiseen johtaja-asemaan olisi heti valmis. Hra S:n kuljetus voidaan siis ymmärtää kansamme herättämisenä näkemään vasemmistoporvarillisuuden vaaran isänmaalle ja tuomitsemaan kaiken yhteydenpitämisen vasemmiston ja sos.demoonien kanssa. Jos todella kansamme tähän herää, silloin myös lähin tuomio lankeaa ei hra S:n kuljettajille, vaan hänelle itselleen, ainakin historiassa.

Eri asia on kokonaan, miten kuljetusta tekona on arvosteltava, ja olisiko ollut toisia keinoja käytettävänä tähän samaan tulokseen pääsemiseksi. Näistä voidaan olla eri mieltä. Samoin siitä, oliko aivan välttämätöntä pitää sellaisia juhlallisuuksia paluumatkalla kuin pidettiin, ja itse Helsingissä julkilausumilla. Välttämättömiä ne eivät ainakaan olleet miehelle, joka ei ole nähnyt mitään hyvää kansanliikkeessä ja sen isänmaallisuudessa. Olisi ollut viisaampaa tutkia, onko ja missä määrin hra S. julkisuuden henkilönä itse aiheuttanut ja kiihottanut mielet ja isänmaalliset miehet itseään vastaan. Onhan selvää, ettei syytöntä, ei ainakaan näin arvovaltaista, kuljeteta, kun pannaan samalla koko oma elämä alttiiksi. Tätä sopii asianomaisen tutkia!!

Hra S:n kuljetus toi varmasti uutta. Ja tämä uusi on luultavasti se, että vasemmistoporvarit joutuvat nyt isänmaallisuuden puntarille. Toivottavasti vasemmistoporvarius nyt yleisesti havaitaan isänmaallisesti vajaamittaiseksi.

Valkonen.

V:n 1931 sanomalehtien tilaajille.

Koska eräät huomattavimmat sanomalehdet ovat halventaneet lapuanliikettä ja koettaneet käyttää kaikkia mahdollisia keinoja kansanliikkeen tuhoamiseksi omien lyhytnäköisten puoluepyyteittensä takia, niin on senvuoksi arv. yksityisten isänmaallisten henkilöiden ja toiminimien tarkoin harkittava asiaa ja tilattava vain sellaisia isänmaallisia sanomalehtiä, jotka ovat puolueisiin kajoamatta ajaneet isänmaan parasta.

Lapuanliikkeen kannattaja

Hokkus pokkus: „Olemmeko?“

Tuttu juttu on demooneilta pinnalle sukeltanut, s.o. ensin sisukas "sivele" kiihoitus työmaaterroriin, kunnes päänahka on turvassa. Entäs sitten. Hiukan haikua tuntien Lapuan, t.m. laeista, on kiiru lyödä rintoihin, ja sanoa: Olemmeko sitä tai tätä tehneet, ja paeta tuttuja latuja farisealaiskarvoihinsa.

Selväähän selvempi demoonin tornista katsoen: mikslpä nyt mullikoimaan "liuhtareita" vastaan niin susimaisesti, kun kerran myyräntyön äkkäsivät. Ollaan nyt toistaiseksi vaikka pässejä, kunhan jotenkin pälkähästä pääsee. Pässimäisesti noin yks kaks: "Olemmeko työmaaterroria harjoittaneet" pitkä "palstalooki" sillä hyvä. Syyllisyyskysymykseen puuttumatta, pintapuolethan mukamas on kysymksessä.

Kipeältä se puolustusurakka tuntuu tosiasioita nurinniskoin heitellessä. Siinä voi jäädä keinumaan kuin oksattomaan puuhun, e.m. "Olemmeko"? se on: Emme sentään ole — kyllä me sentään olemme. Hokus pokus (Silmänkääntötemppu?). Auttaa lasta taikinasta, johon se pääedeltä on pudonnut, lienee yksinkertaisinta tarttumalla lapsen jalkoihin, tässä tapauksessa demoonien sanomalehtiin. Lähemmin niihin juutalaisnenän korkuisiin lihaviin puustaimiin, joista muodostui kokoelma seuraavanlaisia otsikoita: "Suojelijat mielitöissään", "Valkoisia valkaisemassa', "Retkuelainen — —" y.m. y.m. j.n.e. Otsikon alla pitkä nurinkurinen selostus "rötöksistä" mitä uutinen koskee.

Jaa! mitä näihin "rötöksiin" tulee, niin niistä vierinyt oikeuskäynti on tuonut ilmi sen tosiasian, että k.o. "rötöstelijä" on hätävarjeluksen liiallisuudesta tuomittava useammaksi vuodeksi. Suuri on rikos, kun terrorin uhriksi joutunut puolustaa henkeään. Parempi olisi toki ollut lampaan tavoin nöyrtyä ja kallistaa pää pyövelin veitselle, kuin lojua "suojelijana" vallankumousiskuarmeijain kera vankiloissa. Sellaisen karkean kohtalon omainen on juuri useimmiten valkoinen työmies ollut.

Seuraa n. s. "anteeksipyynnöt" e.m. (lyhennettynä) "Minä allekirjoittanut olen kuulunut suojeluskuntaan jota nyt kadun sekä pyydän, että minua "toverina" kohdeltaisiin". Seuraus: Kun raha "kansainväliseen" kilahti niin toverina kirjoihin vilahti. Hienoa afääriä vanhat traditiot. Kuinka paljon puuhaa tuottivat sellaiset jukuripäät, jotka eivät hevillä anteeksipyytäneet hyviä töitään, selvinnee sanoakseni boikottauslakoista alkuvaihe: e.m.: N. tehtaalla työskentelee "suojelija"' yrittäen hajoitella "työväen järjestötoimintaa, toivottavasti hajoittaja kohdakkoin työmaalta lähtee". Hajoittajan ainoa rikos on: uskonnollisuus, isänmaallisuus — mutta sehän onkin myrkkyä kademieliselle työmaahuligaanikiihkurille, jonka toimesta lakkokin järjestyy demoonilehtien myötävaikutuksella yhden tai kahden järjestymättömän takia, joka rehellisesti työllään leipäänsä hakee (epärehellisyys: tilanteen muutos).

Siirtymällä sitten lakkoihin, ovat ne (luonnollisesti) olleet demoonilehtien erikoisalana. Niiden kaikinpuolinen holhoaminen alusta hamaan jälkimuistoihin saakka. Silloin, jos milloin tässä vallankumousvaiheessa demoonipomot liikkuvat hyvinvoipina valtiaina "porvaria" nöyryyttämässä. Niin, mutta raatajajoukkojen nälkäkamppailun kustannuksella (juuri siis omia joukkoja nöyryyttäen). Helppoa sitten olikin tännätä kärsivien työmiesten pääkoppiin luokkavihaa ja terrorihenkeä rikkureita vastaan, jotka mukamas pilaavat tulevaisia lihapatoja. Tarvittiinko siinä lisäksi "rikkuriristiäisiä", joita demoonilehdet lainehtivat lakkoaikoina ja jälkeen, ynnä sellaisia teroituksia ja varoituksia (oikeammin kehoituksia), miten rikkurien suhteen oli meneteltävä. Juu, taatussa toverisakissa ne merkitsi: oikopäätä oli kaikki keinot luvallisia rikkureita j. m. sellaisia vastaan, kuten lienevät muuhunkin nähden.

Hyvästipä toverit jylläsivät, mikäli nyt seurauksista näkyy. Onhan selvää, että terroriuhrit tälläkin hetkellä kärsivät terrorismista, ken kerjäläisenä, vaivaishoitolaisena, tai linnan asukkaana. Heillä ei tiettävästi ole oikeutta sanoa asiassa vielä mitään. Semminkin niillä, jotka maatuvat mullan alla, kuten vain muutamat pintapuoliset julkitulleet tapaukset todistavat. Kuinka paljon on sitten näissäkin asioissa käytetty sitä "kansainvälistä" villaa, millä asiat kauniisti kätketään ja pehmeästi peitetään.

Pieni esimerkki mitä vastauksia terroriuhri saa niellä n.s. porvarillistenkin puolelta joskus: Vanki pyytää Hakkapeliittaa lukeakseen. Pyyntöön vastataan:: "Samahan lie jos annan teille "Itä ja Lännen" (Ketähän koskee? saapas nähdä. Tottakai hän lukee muutakin kuin Itää ja Länttä).

Samalla kun demooni ryntäisiin lyömällä puhkeaa pässimäiseen pukseeraukseen: olemmeko työmaaterroria harjoittaneet, sekä tietäen asiasta koituvan tutkimusmahdollisuuden, se tietysti tahtoo hämmentää "himp hamp' härkkimellään koko terrorikäsitteen, kuten muutkin kumousaatteelle vaaralliseksi koituneet asiat sitkin sotkin.

Ilmankos se nykyaika on muuttanut asiatutkimukset selläiseksi pintapuolien hivelöimiseksi. selvissä asioissa. Paksut paperipinkat tarvitaan yksinkertaisimmankin asian tutkimusaineistoksi (onhan paperia). Kuinkahan paksut lienevät tässäkin terrorismissa? Useimmiten siinä lienee vaara tutkijoillakin joutua kysymyksen "Ollako vai ei?" eteen ja sitten, jos kysymys on ylitsepääsemätön, niin kas ratkaista pulma näin: arkittain aakkosjärjestyksessä loiskuvaan lieskaan, usko tai — mutta tälläkin aikaa siellä vasemmassa laidassa valuu toinenkin arkki nokiseen ränniin "vaarallista" aineistoa.

Pom vau pumbs.

Olisiko voitu

"Tarton häpeä rauha", kuten vuoden 1920 "suurta" valtiotekoa on myöskin sotilasviranomaistemme taholta alettu julkisesti kutsua, antaa tavallaan seurauksillaan ajattelemisen aihetta. Tuolloin meidän diplomatiamme ääretön lyhytnäköisyys ja kouliutumattomuus sai aikaan sen tilanteen, mihin nyt olemme joutuneet lähinnä taloudellisesti ja miksei myöskin poliittiset seuraukset kulje taloudellisten kantapäillä, sillä Tarton rauha oli suurpoliittinen "lehmäkauppa" taloudellisen hyödyn tavottelun ja isänmaallisen valtioajatuksen välillä.

Mitä olisi rauhalla voitu voittaa?

Joitakin vuosia sitten luutnantti Eino Parmanen julkitoi tosiasioita, joita ei ole voitu väittää vääriksi ja jotka paljastuivat erään suomalaisen punaupseerin vangitsemisen yhteydessä. Niiden mukaan venäläisellä rauhanvaltuuskunnalla oli Leninin allekirjoittamat rauhanehdot valmiina, ja niiden mukaan venäläiset olivat valmiit luovuttamaan Suomelle m.m. koko Kauko-Karjalan. Tilanne Puolan rintamalla olikin venäläisille muuttunut sellaiseksi, että Suomen valtuuskunta olisi voinut esittää melkein mitä vaatimuksia hyvänsä neuvottelujen loppuvaiheessa ja ne olisi hyväksytty. Mutta suomalaiset eivät tunteneet ryssää, huolimatta siitä, että oli oltu yli 110 vuotta niiden kanssa tekemisissä. Noudatettiin entisen presidentti Ståhlbergin politiikkaa, joka oli sen suuntaista, että jos ryssä jotakin pyytää, niin anna hänelle enempi kuin hän on osannut odottaakkaan. Kuvaavana tapauksena tästä esittää Sulo Veikko Pekkola kirjassaan "Petsamoa perimässä" kuinka Petsamon rajankäynnissä eräs kylä näytti menevän kahtia Suomen ja Venäjän välillä. Kyläläiset rukoilivat rajankävijöitä, että järjestäkää raja niin, että he pääsevät kaikki Suomen puolelle. Koska suomalaiset olivat tuona päivänä yksin linjalla ja ryssä piti "volnaa" ja kun kävijäin kesken oli sovittu, että poissa oleva sai tyytyä läsnäolevien päätökseen, pantiin raja kiertämään, jättämällä kylä Suomen puolelle. Kaikki olisi ollut siis hyvin ja venäläiset olisivat siihen tyytyneet, mutta Suomen tasavallan presidentin, joka ei juuri koskaan missään käynyt eikä mistään "pienistä asioista" niinkuin puolustuslaitoksesta tai muusta välittänyt, piti saapua Petsamoon ja hän kaikkivallallaan määräsi, että rajan tuli halkaista tuo kylä, jotta venäläisille oikeutta tehtäisiin. (Lukekaa Sulo Veikko Pekkolan kirja, niin tulette aavistamaan mikä kansallinen rikos Tarton rauha oli!)

Tuo tapaus antaa kuvan siitä hengestä, missä rauhanneuvotteluja käytiin ja loput ymmärtävä lukija itse arvaa. Suurin erehdys, ja ainoa sovittava näkökanta, joka voidaan tämän rauhan puolustukseksi esittää, oli se, että luultiin Venäjän kauttakulkukauppa voitavan johtaa Suomen kautta ja kiihokkeena oli pelko, että veljeskansa Virossa, joka oli kerinnyt ensin solmiamaan sille suhteellisen edullisen rauhan, ehtisi hyötymään meikäläisen liikemaailman edellä. Siksi koko rauhanneuvottelukuntakin oli kokoonpantu osittain liikemiehistä, osittain määrätyn suunnan poliittisista kiihkoilijoista, joilta ei ollut kansallisesti suurta ajattelua odotettavissa. Luultiin, että Venäjä ostaa meidän puutavaraamme ja paperiamme ja että liikesuhteet kehittyvät suurin piirtein sellaisiksi, kuin ne olivat ennen maailmansotaa tai mieluummin sen aikana. Silloinhan kuviteltiin Venäjän jälleenrakentamista länsimaisen kapitaalin avulla ja siinä kilpaleikissä suomalainen liikemaailma ei saisi myöhästyä toisista. Rakennettiinhan Hankoon oikein "vapaasatama" tätä suurta kauttakulkuliikennettä varten, satama, joka on siitä lähtien toisen suuren valtiosataman rinnalla yhtä ainoata talvea lukuunottamatta seisonut tyhjänä ja silloinkaan ei ollut kauttakulkuliikenne, vaan jääesteet sen käytön määrääjänä.

Ne suoranaiset kaupat, joita Venäjän kanssa on senjälkeen tehty, edustavat 2 % koko meidän kauppavaihdossamme vuosittain, nyt ei enää sitäkään. Kannattiko tuon takia uhrata niitä mahdollisuuksia, joita olisi Puolan etenemisen aikana "miekan pöytään lyöminen" meille merkinnyt. Eiköhän Leninin allekirjoittama rauhansopimusehdotus olisi noussut neuvottelukunnan takataskusta ja Karjalan asia olisi ollut kertakaikkiaan loppuun käsitelty, eikä siinä olisi tarvittu turhia Kansainliittoon vetoamisia eikä niitä uhreja, joita vapauttamisyritykset ovat Kauko-Karjalalle ja Aunukselle sekä niiden ystäville maksaneet.

Jos tuolloin olisi rauhanneuvottelukuntamme ollut tilanteen tasalla, olisi eräät muutkin asiat nyt kokonaan toisin. Puutavaramiehemme ja muutkin kansalaiset ymmärtävät, ettei ryssä puutavaradumppinkiaan Kauko-Karjalan metsillä meidän puutavarateollisuutemme päänmenoksi harjoittaisi eikä orjantyötään siellä teettäisi, jos Viena ja Aunus olisivat meidän käsissämme. On luonnollista, että Neuvosto-Venäjä on pistänyt pisimmän sormen suuhunsa ja imee sitä niinkauvan kuin jotakin irti lähtee ja ne valiomiehemme, jotka luulivat Tarton rauhassa osottamallaan myöntyväisyydellä tuottavansa palveluksen meidän puutavaraliikkeellemme ja kaupalliselle elämälle, saavat nähdä tehneensä sellaisia karhunpalveluksia, että vain nykyisen hirmuhallituksen sortuminen Venäjällä voi meidän koko talouselämämme niistä pelastaa.

Että Venäjä olisi meiltä voinut nuo alueet takaisin riistää, on turhaa pelotusta, jolla on tahdottu heikkoa asiaa puolustaa. Suomalaisten pelko ja suomalaisten Venäjän asioihin sekaantumisen toivo olivat silloin ja vielä jälkeenkinpäin Venäjällä niin suuret, että kun erästä kapinoitsevaa punakaartilaisrykmenttiä hallitus lähetti tykistön rankaisemaan, niin kansan kesken heräsi huhu, ehkäpä tarkoituksella levitetty, että ne olivat suomalaisia, jotka tulivat tuhoamaan rykmentin. Kansa uskoi huhun ja siu-

tehdä toisin?

nasi näitä "suomalaisia", vaikka monelta kaatui omat pojat verilöylyssä. Vasta perästäpäin selkeni asia, ettei ollutkaan kysymyksessä vapauttaja, vaan orjuuttajan verinen ruoska. — Sitäpaitsi olisimme itäänpäin joutuneet läheiseen kosketukseen alussa verraten laajaa autonomiaa nauttineen sukulaiskansan "Komin" eli syrjäänien kanssa, joiden kauppaintressit ovat kauan vaatineet osuutta Arkangelin satamaan. Tätä naapuruutta oikein viljelemällä olisi voitu Venäjä sulkea kokonaan pois Jäämereltä ja suuresta venäläisestä, maailman puutavarakauppaa harjoittavasta suunnitelmasta ei olisi tullut mitään, t.s. sitä ei olisi syntynytkään.

Uskoa taasen siihen, että Venäjä joskus nousisi siitä alhosta, mihinkä se on nyt painunut, ei voida enää pitkittää. Sillä Venäjä ei nouse koskaan tai ei ainakaan parin kolmensadan vuoden kuluessa. Yksinpä venäläiset emigranttipiiritkin tunnustavat tämän, mikäli haluavat olla rehellisiä. Yhteistaloudet, "kolhosit" ja viisivuotissuunnitelma vievät Neuvosto-Venäjän lopullisesti perikatoon, — vastavallankumoukseen ja kaikkien taisteluun kaikkia vastaan. Kuten erään toisen valtakunnan puolivirallisesti käyttämä intialainen tietäjätär on "nähnyt", tulee Venäjällä tämä kriisi olemaan verraten pian edessä ja siitä se ei minkään inhimillisen järjen mukaan voi toipua. Maakysymys eli agraarikysymys tulee olemaan suuren sortumisen loppuselvityksessä sellainen kysymys, joka ei anna rauhallisten olojen Venäjällä kehittyä pitkiin aikoihin. Ensinhän siellä otettiin maa pois suurtilanomistajilta, jotka ovat osaksi maanpaossa, osaksi tuhotut, joten niistä ei ole niinkään paljon vastusta, sillä lukumäärä on pieni. Mutta "kulakit", jotka rakensivat elämänsä suurtilojen raunioille ja siitä asemastaan syöstiin pois pienviljelijäin ja tilattoman maalaisväestön hyväksi, tulevat vaatimaan maaosuutensa takaisin. Entäs sitten nämä jälkimmäiset, jotka nyt on pakotettu "kolhosiin" ja kärsivät niiden tuomasta kurjuudesta. Taistelu tulee tapahtumaan siis kolhosiin tunkeutuneiden maattomien ja näiden yhteismaiden entisten kolmenlaisten omistajien välillä. Hallituksen, joka kykenee niin monenlaiset intressit kurissa pitämään, tyydyttämällä vain omia eikä kenenkään asianosaisen vaatimuksia, täytyy olla kaikkea muuta kuin parlamenttaarinen hallitus, joka on emigranttien suurimman enemmistön unelma. Kun bolsheviikkien hirmujärjestelmä kukistuu, ei Venäjällä ole mitään vastaavaa asetettavaksi tilalle ja siksi on Venäjän kohtalo niin suoraviivaisen selvä.

Nyt Neuvosto-Venäjä pohjoisten metsiensä puutavaran viennillä voi kurjuuttaan pitkittää joitakin aikoja samoin kuin viljanviennilläkin, mikä on viimeisimpiä keinoja pirullisessa näännyttämispolitiikassa. Mutta luulisi muullakin maailmalla olevan sanansa sanottavana tässä asiassa tai ainakin otettavissa kunniallinen asenne, jolla kieltäydyttäisiin kaikesta kaupankäynnistä heidän kanssaan ja sillä lyhennettäisiin Venäjän lopun lähestymistä. — Jos Suomi olisi Tarton rauhassa seissyt länsimaiden todellisena etuvartiona, olisi Venäjä jo kuollut "ja sen hautoja kattaisi hanki", eikä meillä olisi myöskään sisällisesti selvittämättömiä tilanteita.

Ilmari Virkkala.

UNOHDETTU ASIA.

YLEISLAKKO SAATAVA LAILLA LAITTOMAKSI.

Eduskunnalle on annettu koko joukko ensitärkeitä isänmaan turvallisuuden tehostamiseen tähtääviä lakiehdotuksia. Näiden lakiehdotusten hyväksymistä odotetaan siltä eduskunnalta, joka nyt on valittu. Isänmaalliset kansalaiset odottavat, että nämä lakiehdotukset hyväksytään.

Jos eduskunta todella ne hyväksyy, on pidettävä myös huolta, ettei tätä isänmaallista lainsäädäntöä ole tähän lopetettava. On monia asioita, jotka vielä ovat järjestämättömiä ja joiden järjestämättömyys voi käydä isänmaan turvallisuudelle kohtalokkaaksi. Niinkauan kuin rauta on kuumaa, on taottava!

Yksi asia, joka on erityisesti allepainetun sydämellä, on punaisten aineksien alituinen lakkoilunhalu. Sehän on terveen järjen kannalta sairaalloista ja jos mikään omiaan heikentämään taloudellista ja valtiollistakin elämäämme. Tämän takia ja jotta tästäkin paheesta päästäisiin olisi Suomen kansan kuljettava samaa tietä kuin useimmat suurvallat, nimittäin t e h t ä v ä y l e i s l a k k o l a i l l a l a i t t o m a k s i.

Kuten jo mainitsin on tässä maassa paljon asioita, jotka ansaitsevat uudistuksia eikä tämä suinkaan ole ainoa sellainen. Mutta kohta kohdalta on maallemme luotava niin vankka lakimuuri, että ainakin kotimainen moskovalainen myyräntyö käy mahdottomaksi. Lakiuudistukset on saatava aikaan silloin kun aika on otollisin ja nyt se näyttää sitä olevan. Odotteleminen on aina vaarallista.

Raumalla 24. 9. 1930.

Valter Jokinen.

Miksikö presidenttiä kyyditty?

Maailma on antanut tuomionsa, erittäinkin ne suomalaiset, joiden sydämellä on tämän kansan menestys ja onni siinä määrin, että ovat valmiit uhraamaan vaikka valtakunnan itsenäisyyden, jotta lain kirjain täyttyisi. On julistettu ,että presidentti on kyyditty, ja sanottu sitä tekoa petomaiseksi, raakamaiseksi, ennenkuulumattomaksi, häpeälliseksi j.n.e. On mainittu, että tämä kyyditty oli presidentti Ståhlberg. Miten on lain kirjaimesta kiinni pitävien kansalaisten ajatus mennyt vikaan siinä määrin, että ovat nimenneet toisen herran aivan julkisissa sanomalehdissä presidentiksi kuin mitä perustuslain mukaan tälle maalle on valittu? Eikö tuollaista tapausta voi kirjainta myöten katsoa valtiopetokseksi? Valtiovallan taholta olisi siis syyte nostettava jotta "oikeus" voittaisi. Kyyditsemisestä tasapuolisesti puhuen voisi korkeintaan kirjoittaa, että professori Ståhlbergin ei ole tarvinnut maksaa matkastaan Joensuuhun. Haluan tällä painostaa sitä, että teko ei ole tehty valtion korkeata virkamiestä vastaan, vaan se on kohdistunut tavalliseen kansalaiseen, jonka suhtautuminen isänmaan asioihin on ollut merkillinen yksityisenä henkilönä. Tuo sana presidentti karrikoi siis koko tapauksen siltä osaltaan. Entä sitten sanottu petomaisuus, missä sitä on ilmennyt? (On nyt otettava huomioon juuri kirjainten määritelmä, eikä hengen, jotta tulisi tämä asia käsitellyksi saman mittapuun mukaan.) Petomaista tekoa ei ole tapahtunut koko matkalla. Raakamaisestakaan teosta eivät itse kyydityt-kään ole kertoneet, vaikka eräät sanomalehdet vieläkin näin nimittelevät. Kun "uhrit" itse eivät sellaisia juttuja ole päästäneet julkisuuteen, niin miksi sanomalehtien pitää juttua "parannella"? Entä tuo "ennenkuulumattomuus"? Eivätkö nämä sanomalehdet ole tosiaan aikaisemmin kuulleet puhuttavan kyydityksistä? Vai unohdetaanko heti samojen lehtien toimituksissa mitä edellisinä päivinä on kirjoitettu? (Se olisi kyllä toivottavaa, mutta valitettavasti lukeva yleisö ei unohda.) Siis tämäkin sanomalehtien "ennenkuulumaton" väite on perätöntä keksintöä. Jäljellä on enää väite häpeällisyydestä. Otan sen tarkasteltavakseni ja katsomme, kenen tässä maassa lopullisesti olisi hävettävä:

Kuka oli maamme aktiivista puolustamista vastaan jo Japanin sodan aikana? Tietysti ryssät ja venäläinen valtiovalta. Siis meidän vihollisemme. Mutta sitä vastaan oli myös kansalainen Ståhlberg. Näin kertoo kenraali Hannes Ignatius teoksessaan "Sortovuosista itsenäisyyteen" sivulla 32—33:

"Viipurissa ollessani otin mielenkiinnolla osaa Kagaalin toimintaan, olin yksi suuren Saarelan-kokouksen järjestäjistä, tulin kerran valituksi Karjalan nuorsuomalaisen puoluejohtokunnan puheenjohtajaksi ja otin osaa kaikkiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena oli estää ja vaikeuttaa Venäjän hallituksen aloittamaa venäläistyttämispolitiikkaa Suomessa. Kävin usein Helsingissä ja otin osaa kokouksiin, joissa käsiteltiin ja päätettiin taktiikasta, jota oli noudatettava venäläistyttämispolitiikan suhteen. Muistan elävästi erään sellaisen kokouksen m.m. huoneistossa, joka silloin oli Nybergin kahvilassa Senaatintorin lähellä ja jossa kokouksessa isäni, senaattori K. F. Ignatius, toimi puheenjohtajana. Minä pyysin puheenvuoroa ja lausuin mielipiteenäni, ettei passiivinen vastarinta voi olla mikään päämäärä, vaan sillä voi olla vain kasvattava merkitys pitämällä linjat selvinä, kunnes tilaisuus koituisi aktiiviselle toiminnalle Suomen itsenäisyyden hyväksi. Tätä minun ei olisi pitänyt lausua, sillä silloinen protokollasihteeri (sittemmin itsenäisen Suomen ensimmäinen presidentti) K. J. Ståhlberg vastasi tähän ja sanoi mielipiteitäni kerrassaan vaarallisiksi haaveiluiksi, joita ei voinut ottaa vakavalta kannalta."

Tämä "lain kirjaimen" mies puhui näin jo silloin, kun toiset isänmaataan rakastavat samanikäiset hehkuivat halusta saada kantaa kortensa isänmaan tulevalle vapaudelle. Tuon lauseen tyylikin on aivan sama kuin vielä tänä päivänä "Helsingin Sanomain". En käsitä tällä herralla olleen mitään kaunista syytä näinollen olla läsnä sellaisissa kokouksissa. Mutta silloinhan eivät kyyditykset vielä olleet keksityt.

Kuka sitten vastusti maamme itsenäisyyttä 14 vuotta myöhemmin, kun tsaarivalta kukistui, kun itse ryssätkään sitä eivät vastustaneet? Sitä vastusti herra Ståhlberg, ei enää yksin, vaan hän oli ihan merkillisen itsenäisenä hautonut sitä samaa koko tuon ajan ja kasvattanut muitakin samoin ajattelemaan. Näin kertoo aikaisemmin mainittu teos sivuilla 125—126:

"Maaliskuun loppupäivinä Tokoi esitti uuden hallituksen ohjelman, ja huhtikuun 4 pnä kokoontui eduskunta, jossa kuten hallituksessakin oli sosialistinen enemmistö. Sen puheenjohtajaksi valittiin Kullervo Manner. Valtiopäiväin juhlalliset avajaiset tapahtuivat huhtikuun 11 p:nä. Valtiopäiväin kokoonkutsumisen johdosta olivat eri puolueet myöskin täksi ajaksi määränneet puoluekokoukset pidettäviksi Helsingissä. Nuorsuomalainen puolue Viipurissa varusti kokoukseen varmoja itsenäisyysmiehiä, ja näitten joukossa matkustin minäkin kokoukseen. Kokouksessa huhtikuun 16 p:nä jakautui puolue itsenäisyyskysymyksessä kahteen eri leiriin. "Helsingin Sanomain" (K. J. Ståhlbergin) ryhmä oli itsenäisyyttä vastaan, jotavastoin pääasiallisesti Viipurin läänin nuorsuomalaiset ja "Suomalainen Kansan" ryhmä tahtoivat puolueen julkilausumaan ohjelmassaan itsenäisyyden."

Seuraavalla sivulla kerrotaan, että mitään sovitteluja ei saatu aikaan. Siis silloin herra Ståhlberg on ollut niin katkera maamme itsenäisyyden vastustaja, että ei edes oman puolueen miesten ehdotusta puolueohjelmaan kansan itsenäisyyshalusta saanut tulla, vaikka kokonainen pataljoona suomalaisia jo taisteli ikivihollista vastaan valmistautuen teoin läpiviemään kansan itsenäisyyskaipuun. Herra Ståhlbergin tahdosta riippumatta kuitenkin itsenäisyys julistettiin puolisen vuotta myöhemmin. Se taisi olla masentava ja katkera pala nieltäväksi sitä vastustaneelle valtiomiehelle. Entä sitten, kun tapaukset alkoivat kehittyä entistä nopeammalla vauhdilla? Turun mellakat, Mommilan teot, Kaljusen retket tekivät tiettäviksi, että tähän maahan tarvitaan myös oma sotaväki. Me olimme siinä onnellisessa asemassa, että meillä oli tiedossa armeijallemme runko — jääkäripataljoona, joka kiihkeästi oli odottanut hetkeä päästä toimimaan omassa isänmaassa. Jalo kansalaisemme Svinhufvud oli sitä mieltä, että pataljoona oli nopeasti saatava maahan tuota runkoa muodostamaan, mutta tuo vastustuspuolue olisi sallinut,

Mikä rangaistus väkivallantekijöille?

Äskeisen suuren tapauksen, professori Ståhlbergin kyyditsemisen johdosta on yleinen mielipide ollut kovin kuohuksissa. Sanomalehdet ovat yksimielisesti ankarassa muodossa lausuneet paheksumisensa ja vaatineet syyllisille ankaraa rangaistusta. Ovatpa eräät lehdet, kuten esim. Hbl., jo hakeneet esille lakikirjasta ne lakipykälät, joitten nojalla väkivallantekijät olisi tuomittava. Ja niissä pykälissä puhutaan kuritushuoneesta jopa 4 vuoteen sille, joka aiheetta riistää toiselta vapauden. Miten näitä pykäliä tullaan käytännössä tulkitsemaan, sen tulee lähitulevaisuus osoittamaan. Sitä ainakin täytyy pitää todennäköisenä, ettei niitä voida tulkita ainakaan Hbl:n henkeen.

Jos otamme vaivaksemme vilkaista hieman samansuuntaisten tapahtumain asiapapereihin, huomaamme, että meillä on aivan toiseen suuntaan menevä prejudikaatti. Kun muutamia vuosia sitten Helsingin kaupungin silloinen toinen kaupunginviskaali Eino Nyyssölä aivan aiheetta vangitsi kaksi helsinkiläistä pankinjohtajaa, jotka oikeus sittemmin selitti syyttömiksi, ja joitten päälle ei rikoksen varjoakaan langennut, ja jotka sen vuoksi vaativat herra Nyyssölälle rangaistusta hänen menettelystään, niin Nyyssölä vapautettiin kaikesta edesvastuusta. Eikä Hels. San:lla yhtä vähän kuin S. Sos.:kaan ollut edes moitteen sanaa sanottavana Nyyssölän menettelyn johdosta. Hän siis, joka törkeällä tavalla oli riistänyt kahdelta nuhteettomalta kansalaiselta vapauden ja tuottanut sekä yksityisille että asianomaiselle pankille arvaamattomia vahinkoja, sai vapaasti jatkaa (osittain vahingollistakin) toimintaansa. Ei häntä estetty työskentelemästä perheensä elatukseksi, ei häntä pidätetty eikä pantu käsirautoihin. Päinvastoin hänet jonkun aikaa sen jälkeen ylennettiin siten, että oikeuskansleri nimitti hänet ensimmäiseksi kaupunginviskaaliksi ja lopuksi Korkein oikeus nimitti hänet tuomariksi. Siis vapauden riistämistä ei katsottu niin törkeäksi, että Nyyssölää olisi siitä rangaistu. Ja kuitenkin lainoppineelta virkamieheltä luulisi voitavan odottaa enemmän arvostelukykyä kuin oppimattomalta autonkuljettajalta.

Yllämainitun vapauttavan tuomion antoivat sekä alemmat tuomioistuimet että Korkein oikeus.

Minua senvuoksi suuresti kiinnostaa tuleva oikeudenkäynti.

Eräs.

---

että jääkärit voitiin kyllä kutsua kotimaahan, mutta — vastaamaan isänmaan kavaltamisesta, valtiopetoksesta, sotapetoksesta. Kävi kuitenkin niin, että nuo silloin "edesvastuuttomat" ainekset vapauttivat maan, jota ei olisi voitu tehdä ilman sitä pataljoonaa, mitä totuutta nämät samat nytkin vastustavat piirit eivät myönnä todeksi, mutta joka on sotilaalle väittämätön selviö. Entä sitten. Kun vaara oli voitettu ja vapaus turvattu, mitä teki Suomen kansa? Se valitsi ensimmäiseksi päämiehekseen herra Ståhlbergin. On siinä kohtalon ivaa koko kahmalollinen, kun itsenäisyyttä vuotta aikaisemmin avoimesti vastustanut mies valitaan vasta itsenäisyyden hankkimalleen maalle päämieheksi. Monella tavalla sallimus käyttää vitsaansa. Tämä on yksi sellainen merkillinen tapa. On kiitetty erinomaiseksi tätä hallituskautta, mutta voiko se olla erinomainen, kun johdossa on ollut henkilö, joka hamasta nuoruudestaan asti on ollut jyrkästi vastaan tämän kansan itsenäisyyttä. Ja tasapuolisesti asiaa katsovalle onkin se selviö, sillä se, minkä vapaussodassa kansa hankki itselleen, itsenäisyytensä ja rauhallisen kehityksensä takeet, sen hävitti herra Ståhlberg "humaanisilla" teoilla ja "edistysmielisyydellään", sillä sensijaan ,että hän, voitetun taistelun kenraaliksi valittuna, olisi taistelutantereen miehittänyt (eduskunta valkoiseksi), puolustusasemat rakennuttanut (suojeluslait), etuvartiot kauas eteen lähettänyt (kansalaisoikeudet pois saavuttamattomiin itsenäisyyttämme vastustavilta), hän jätti nämä kaikki tekemättä, vieläpä päästi irti kapinallisetkin — ja nyt ihmetellään merkillistä satoa kylvöstä, kun kommunisteja oli 13 % ja sosialidemokraateiksi itseään nimittäviä saman Marxin opin lapsia 30 %, eli yhteensä melkein puolet jäsenistä viime eduskunnassa. — Tuo punainen lauma väittää, että tämä porvarillinen yhteiskunta on mätä. Tällaista aprikoidessaan ei voi nykyajan aktivisti tulla yhtään siitä erimieliseen tulokseen. Mätä se on itsenäisyytemme ensimmäisestä suuresta lehmäkaupasta alkaen, mätä siksi, kunnes mätäpaise puhkaistaan. Koska se tapahtuu? Ovatko nykyään valkoisten kansalaisten vangitsemiset tuon suuren tapahtuman enteitä? Jylisköön vain maa jo tiedottomasti moskovalaisuuden talutusnuorassa kulkevien alla. Jyliskööm ja räjähtäköön ja hävittäköön, jotta maa lopullisesti vapautuisi. Eläköön valkoisen Suomen valkoinen mies .

Veli Salmi.

Väinö Tanner ja osuustoiminta.

Osuustoimintaliiton presidentti Väinö Tanner on siirtynyt yksityiskaupan kannalle. Hän vaatii nyt valtiollisen osuustoiminnan liikkeet: Lapuan Valtuuskunnan, Suomen Lukon ja Rintamamiesliiton, lakkautettaviksi. Asioita hoitelemaan jäisi vain yksityisfirma Siltasaari. Ihan kuin Ihantolassa.

Silmänkääntäjiä.

Vielä eräästä puheesta, sos.demoista ja Suomen Heimon akateemikoista.

Tämän vuoden monista merkillisistä tapauksista on eräänä huomattavana seikkana mainittava se loistava "ulosseteli", jonka maamme sosialistit muutamilta vasemmistoporvareilta ovat saaneet. Tämä "ulosseteli", joka varmaankin on ollut omansa herättämään monessa hämmästystä, asettaa sosialistipuolueen aivan uuteen ja odottamattomaan valoon.

Jo aikaisemmin kesällä eräs maamme ruotsinkielisistä professoreista, Furuhjelm, muutamassa poliittisia asioitamme käsittelevässä sanomalehtikirjoituksessa selitti, että sosialidemokraattinen puolue meillä nykyisin on isänmaallinen, yhteiskuntaa säilyttävä puolue. Tätä samaa käsitystä hän todisteli myöhemmin vielä toistamiseen, kun runoilija B. Gripenberg tahtoi kumota hänen käsityksensä ja sosialistien oppilauseiden avulla näyttää sen vääräksi. Tämän jälkeen presidentti K. J. Ståhlberg suuressa, ylioppilastalossa pitämässään puheessa viritti niin sanoaksemme oikean kiitoslaulun sosialistisesta puolueesta. "Nykyaikainen sosialidemokratia", hän sanoi, "niin eri mieltä kuin sen kanssa useista asioista oltaneekin, voi olla ja on erinomaisen tärkeä tekijä yhteiskunnassa sekä yhteiskuntajärjestystä ja valtiota tukemassa". Ja "meillä jo vuosikymmenen rikollisen kapinavuoden jälkeen on järjestynyt työväestö, joka ei ole välinpitämätön saatikka vihamielinen voimassa olevalle oikeusjärjestykselle ja valtiosäännölle, vaan niihin todella kiintynyt ja valmis niitä lujasti puolustamaan". Näin herra presidentti Ståhlberg; ja — tässä lukija tietysti jää suu auki töllistelemään, kuten arvatenkin hra presidentin kuulijatkin tekivät (?) Sillä eiväthän sosialistit esim. vielä viime vuoden edustajanvaaleissa tätä voimassaolevaa oikeusjärjestystä puolustaneet, päinvastoin. Otetaanpa tähän vain joku lause sos.dem. puoluetoimikunnan viimevuotisen vaalijulistuksen alkupuolelta ja lopusta:

"Tämä taistelu, jossa työväenluokan esitaistelijana on soisalidemokratia, on johtava työtätekevän kansan vapautumiseen pääoman herruudesta; se on johtava uuteen yhteiskuntajärjestelmään, joka yhteistyöhön perustuvana vapauttaa kansat sisäisistä taisteluista ja ulkonaisista sodista. — — Silloin se myös vahvistaa eduskuntaa taantumuksellisten hankkeita vastaan ja tekee siitä parhaiten keinon luokkavoimansa vahvistamiseksi ja luokkataistelunsa päämäärien edistämiseksi".

Ne, joilla sattuu olemaan vielä tallella tämä sos.demojen viimevuotinen vaalijulistus, voivat nähdä, ettei siinä suinkaan puhuta mistään nykyisen oikeusjärjestyksen puolustamisesta, vaan työväen joukkovoiman vahvistamisesta ja luokkataistelun päämääristä (= köyhälistön vallankumous).

Mutta kun presidentti Ståhlberg nyt kiitteli, että järjestynyt työväestömme "ei ole välinpitämätön, saatikka vihamielinen voimassa olevalle oikeusjärjestykselle ja valtiosäännölle, vaan niihin todella kiintynyt ja valmis niitä lujasti puolustamaan", niin täytyykö meidän otaksua, että hän yksinkertaisesti syötti pajunköyttä suurelle kuulijakunnalleen? Ei, sitä meidän ei sovi — kunnioituksemmekaan vuoksi — epäillä, mutta meidän tarvitsee vähän tuntea eräiden lakimiesten metkuja sekä yleensäkin niitten porvarien, jotka viime aikoina ovat olleet orientoituina tuonne vasemmistoon päin. Niinkuin suuri prof. Ernst Haeckel, tuo aut. nukk. iikoeläimen-palvoja vainaja selitti, että kaikki elävät oliot sikiö-asteellaan läpikäyvät kaikki muodonvaihdokset maailman alusta asti ja säilyttävät niistä merkkejä itsessään, samoin myöskin ihmisen alkuperäinen rehellisyys voi säilyä vielä punaisessakin seurassa, vaikka hän oppii niin sanoaksemme "nielemään totuuden". Niinpä nyt tapaavat sos.demot useinkin niellä totuuden siten, että esittävät sivuasian päälauseena ja pistävät pääasian vähäpätöisenä sivulauseena siihen viereen, eksyttämään lukijaa tai kuulijaa. No niin, juuri tällä tavoin näyttää myöskin hra pres. Ståhlberg tehneen tässä kohden suuressa puheessaan. Hän lausui, huomatkaa: "Nykyaikainen sosialidemokratia, niin eri mieltä kuin sen kanssa useista asioista oltaneekin, voi olla ja on erinomaisen tärkeä tekijä yhteiskunnassa sekä yhteiskuntajärjestystä ja valtiota tukemassa." Pres. S. tietää kyllä aivan hyvin tunnossaan, minkä verran perää tuossa sos.-demojen nykyisin muka harrastamassa yhteiskuntajärjestyksen tukemisessa on, mutta tuossa sivulauseessaan hän on rauhoittanut omantuntonsa: onhan hän sanonut totuuden — vaikka vähän syvämietteisellä tavalla.

Se joka on viitsinyt katsella sosialistien pää-äänitorvea S. Sosialidemokraattia, tapaa siinä edelläolevanlaisia syvämielisyyksiä etenkin niissä kohdin, missä lehti vetää porvaria "huulesta". Esim.:

"jättävät joko äänestämättä tahi sitten äänestävät sosialidemokraatteja, joilla on toki kaikesta vasemmistolaisuudestaan huolimatta rangallinen kanta ja rehellinen tahto toimia laillisella pohjalla koko kansan hyväksi."

Tässä on tuo vaatimaton sivulause "kaikesta vasemmistolaisuudestaan huolimatta" pistetty siihen lukijan hämäännyttämiseksi. Itse sitä huomaamattaan lukija ohimennen ajattelee: niin, hän sanoo rehellisesti olevansa vasemmistolainen, kyllä kait hän on sitte rehellinen tuossa toiminnassakin — koko kansan hyväksi. — Mutta mihin lukijan oikeastaan olisi pitänyt huomionsa kiinnittää, se oli tuohon vaatimattomaan sivulauseeseen sekä siitä johtuvaan huomioon, että sos.demo ei suinkaan ikinä toimi "koko kansan hyväksi". Ja mitä siihen "lailliseen pohjaan" oikeastaan nykyisin tulee, riippuu sen toitotus yksinkertaisesti vain siitä, ettei nyt ole mitenkään rajantakaisilta punapaidoilta saatavissa aseita.

Mutta eräät vasemmistoporvarilliset riensivät äskettäin julistamaan, mitenkä sos.demot ovat saaneet suurta tunnustusta vieläpä maamme akateemisen nuorisonkin puolelta. Sen äänenkannattajassa "Suomen Heimossa" kirjoitetaan m.m. näin: "Meidän sosialidemokraattimme ovat viime vuosina kehittyneet ilahduttavassa määrässä länsimaiseen suuntaan ja sanoutuneet varsin jyrkästi irti kommunisteista, olisi syvästi valitettavaa, jos tässä kohden nyt tapahtuisi taantumusta", j.n.e. — Tässä y.m. mainitun lehden k.o. numeron vuodatuksissa tuoksahtelee vahvasti se aiemmin niin kurssissa ollut "eheyttämispolitiikka". Mutta älkääpä te, arv. herrat ciivikset, maisterit ja tohtorit, vallan lujasti sentään luottako siihen sos.-demojen länsimaisuuteen. Meistä, joka olemme vähän ikämies, niissä päinvastoin tuntuu pilkistävän epäilyttävän paljon — itämaalaisuutta. Ajatellaanpas: he ovat moneen kertaan vakuuttaneet näinä vuosina muka "vastustaneensa" kommunisteja niin ankar- ei, tuota, ahkerasti, että tämä

liike jo lapuanliikkeen alkaessa oli aivan henkihieverissä — ja, hast Du mein kirjava vasikka — kommunisteilla olikin maassa useita julkisia ja salaisia kirjapainoja, mahtavia sanomalehtiä, koko ammattijärjestö ynnä paljon t. y:ksiä hallussaan sekä viime vuoden vaaleissa toistasataatuhatta äänestäjää! Samoin esim. Teuvalla: täällä sos.demot jo v. 1928 perustivat t. y:n ja saivat kommunistisen yhdistyksen toiminnan kuivumaan hyvin vähiin. Yhtäkaikki sanotaan Teuvan sosialistien rakentaman komean talon jääneen kommunisteille (!), jotka sen varassa pitivät yhdistystään hengissä. Nyt sitten kommunististen yhdistysten tultua lakkautetuiksi sos.demot ovat saaneet ruveta yrittämään taloaan takaisin.. Eikös tässäkin selvästi esiinny itämainen logiikka, josta esim. hra Tshitsherin aikanaan antoi niin monta näytettä ja jonka mukaan 0 voi olla = 00 ja päinvastoin, miten sattuu. Mutta Teuvan porvarilliset eivät ollenkaan ottaneet uskoakseen, että kyseessä olikaan mitään soisalidemokraatteja.

No niin, arv. herrat ciivikset y.m. siellä "Suomen Heimossa": sitä voipi verrattain helposti nykyisin tienata vaikka tohtorinhatun päähänsä, pänttäämällä jonkun verran helppotajuista positivismia, agnostisismia, Nietzsheä ynnä estetiikkaa, ja sitä saattaa kylläkin sorvata jonkun tusinan tahi "krossin" koko näppäriä runonpätkiäkin. Mutta ei ole silti sanottu, että olisi valittu ynnä kutsuttu niin aivan täsmällensä profeteeraamaan, mitä "tämä kansa psyykeltään" oikein on.

Mutta — mikä ainakin on mahdollista on se, että jos Te, oppineet herrat, niin esteetikot kuin juristitkin, näette päivässä ja kuussa väärät merkit sekä lähdette yhteiselle retkelle niitten "länsimaisten" vasemmistolaisten kanssa, niin saatatte helposti menettää marjat ja ropposetkin . . . josta toki Herra Teitä varjelkoon!

P. 23. 9. 1930.

W. Laurinen.

VUOROKESKUSTELU,

joka tapahtui Turun lääninvankilassa Hovioikeuden istuntopäivänä 9. 10. 30 "17 kommunistin jutun" yhteydessä:

P e k k a l a: "tarkoitukseni oli pitää palopuhe."

H e l o: "eiköhän ole parasta jättää se siksi kun meidän vuoro on rääkätä lapualaisia."

Helo tulee todennäköisesti piakkoin esiintymään Vaasassa esille tulevassa yli 100 kommunistin asiassa.

Lähetettyjä kirjoituksia.

Päämäärää kohti!

Kun katselee keväisin Pohjanmaan jokien jäänlähtöä, niin huomaa, miten kaikki esteet murtuvat ja jäät pääsevät kulkemaan alas kaiken uhallakin. Jos rannalla on veden ulottuvilla vaikkapa heinälatoja, niin vie vesi ne mennessään, ja sitä, joka voimakeinoin ryhtyisi estämään jäiden ja veden virtaamista, pidettäisiin täysihulluna.

Lapuanliikettä voidaan verrata keväiseen jäänlähtöön. Sekin murtaa armotta kaikki esteet tieltään ja kulkee päämääräänsä kohti. Hullu on se, joka luulee pakkokeinoin voivansa sen pysähdyttää. Siihen ei kykene mikään mahti maailmassa. Ei mikään laki, ei mikään oikeus, eivät mitkään poliisivoimat voi sitä tehdä. Jokainen, joka asettuu liikettä vastustamaan, on tuomittu sortumaan. Liikkeellä on voimaa, joka vie sitä eteenpäin. — Mitä enemmän sitä vainotaan ja ahdistetaan, sitä voimakkaammaksi se muodostuu ja saavuttaa entistä laajempain kansalaispiirien kannatuksen. Aina jonkun "väkivallanteon" tapahduttua sanotaan: "se oli kova kolaus liikkeelle!" Tilanne on kuitenkin päinvastainen. Ne "laittomuudet", jotka liikkeemme kannattajien taholta ovat sattuneet, ovat olleet sitä laatua, että jokainen isänmaallismielinen kansalainen on ne voinut hyväksyä ja näinollen ne eivät ole vähentäneet liikkeen kannatusta, vaan päinvastoin l i s ä n n e e t i n n o s t u s t a.

Lapuanliikettä on syytetty fascismista. Se syytös on perätön. Mutta voin niille, jotka fascismista ovat kauhuissaan, ilmoittaa tämän lapuanliikkeen lehden välityksellä, muissa lehdissä ei kirjoitustani varmaankaan julkaistaisi, — että meidän maassamme on y k s i täysiverinen fascisti — en tiedä onko muita — ja se on allekirjoittanut. Käsitykseni on, että maa voi olla onnellinen ainoastaan lujan hallitusvallan vallitessa ja lujasta parlamenttaarisesta hallitusvallasta ei, sellaisessa puoluejuonittelujen maassa kuin Suomessa, kannata puhuakaan. Oloihimme sovitettu "fascistinen" diktatuuri ainoastaan kykenisi pelastamaan maamme nykyisestä sekavasta tilanteesta ja ainoastaan siten olisi maallemme taattu rauha ja onnellinen tulevaisuus. — Muiden fascistidiktatuurimaiden esimerkki puhuu myöskin tämän seikan puolesta. Kun ajattelemme esim. Italiaa kymmenen vuotta sitten ja Italiaa nyt, niin kehitys siellä kaikilla aloilla on ollut niin suuremmoinen, ettei missään parlamenttaarisesti hallitussa maassa sellaista tunneta. — Tämä on vain allekirjoittaneen yksityinen mielipide, josta pyydän myöskin yksin saada vastata.

— — —

Ståhlbergin kyyditsijöitä on ankarasti arvosteltu. Sanomalehdet ovat kilvan koettaneet keksiä heille toinen toistaan räikeämpiä nimityksiä. Heitä on arvosteltu kuin tavallisia ilkityöntekijöitä ollenkaan ottamatta huomioon heidän tekonsa vaikuttimia. Olen odottanut, eikö edes yhtään järkevämpää lausuntoa näy julkisuudessa, mutta turhaan. Näinollen minun täytyy tästäkin asiasta ilmoittaa mielipiteeni, jottei totuus kokonaan jäisi ilmitulematta, vaikka tiedänkin yksin saavani pitää kantani. Minä tahtoisin ymmärtää heitä. Ainakin he teollaan, käsittääkseni, tarkoittivat isänmaan parasta. Näinollen on tekoa arvosteltava kokonaan toisin kuin tavallista ilkityötä. Ja käsitykseni on, että historiassa kerran heidän muistoaan mainitaan kiitollisuudella .

Jurvassa, lokakuun 20 p:nä 1930.

URHO J. KIVINEN.

HERRA JALANDER.

Tuomari Pentin vastinekirjelmä »Aktivistin» painokannejutussa.

Raastuvanoikeuden evättyä päämieheni pyynnön saada Helsingin raastuvanoikeudessa kuulustuttaa nimitettyjä todistajia ei päämieheni ole katsonut voivansa kustantaa näitten todistajain matkaa tänne ja on sen vuoksi pakotettu, ainakin asian tässä vaiheessa, luopumaan heidän kuulemisestaan. Voidakseni sen sijaan raastuvanoikeudelle esittää maaherra Jalanderin esiintymistä virkamiehenä valaisevia muita näytöksiä olen minä sisäasiainministeriöltä pyytänyt saada jäljennöksen erinäisistä herra Jalanderin kirjelmistä valtioneuvostolle ja sisäasiainministeriölle, joista ilmenee hänen vastahakoisuutensa noudattaa esimiestensä selviä ohjeita nimenomaan silloin kun on ollut kysymys toimenpiteistä kommunistien rikollista toimintaa vastaan. En voi kuitenkaan tällä kertaa näitäkään näytöksiä esittää, sen vuoksi, että sisäasiainministeriö on kieltäytynyt niitä minulle antamasta muutoin kuin raastuvanoikeuden tilauksesta.

Näin ollen on minun rajoituttava pääasiassa sen nojalla mitä sanomalehdistössä aikanaan on kerrottu esittämään joitakin piirteitä hra Jalanderin virkatoiminnasta niissä kohdin, joita syytteen alaisessa kirjoituksessa on kosketeltu.

Kun kommunistipidätykset v. 1923 tapahtuivat johtomiesten syytteeseen asettamiseksi, antoi sisäasiainministeriö 4. 8. 1923 maaherrojen kautta määräyksen poliisiviranomaisille, että kommunistisen puolueen järjestöjen toiminta oli keskeytettävä laittoman, valtakunnalle vaarallisen laatunsa vuoksi, kunnes tuomioistuimen lopullinen päätös asiassa olisi langennut. Kun sitten Turun hovioikeuden päätös, jolla kommunstinen puoluejärjestö tuomittiin lakkautettavaksi, oli annettu kesäk. 20 p:nä s. v., oli ryhdyttävä soveltamaan tammikuun 4 p:nä 1919 yhdistyksistä annetun lain 21 §:n 3. momenttia, jonka mukaan lakkautetuksi tuomitun yhdistyksen toiminta on heti keskeytettävä, vaikka päätös ei olekaan valituksen vuoksi saavuttanut lainvoimaa. Näytöksistä eri yhdistysten suhtautumisesta kommunistipuolueeseen joutui viranomaisten haltuun muun muassa takavarikoitaessa elokuussa 1923 eri kommunististen järjestöjen arkistoja.

Kun tämä todistusaineisto oli maaherroille tuntematon, luetteloitiin se läänittäin ja luettelot todistusaineksineen lähetettiin selvityksenä maaherroille harkinnan mukaan käytettäväksi sen aineiston ohella, joka paikallisilla poliisiviranomaisilla sen lisäksi oli käytettävänään.

Mutta helsinkiläisten kommunistijärjestöjen toiminnan sallittiin jatkua sisäasiainministeriön antamista määräyksistä huolimatta, sen sijaan kun tuomion saaneen kommunistipuolueen jäsenjärjestöt kaikkialla muualla maassa toiminnastaan keskeytettiin.

Korkeimman oikeuden maaliskuussa 1925 antaman tunnetun päätöksen jälkeen sisäasiainministeriö antoi maaherroille uudet ohjeet, joissa heidät velvoitettiin pysyttämään voimassa ne toimenpiteet, joihin ministeriön aikaisemmin antamain määräyksien mukaisesti oli ryhdytty ja kaikin keinoin huolehtimaan siitä, etteivät muutkaan jo toiminnassa olevat tai vastedes ehkä perustettavat uudet järjestöt tai yhdistykset saa harjoittaa sellaista toimintaa, jota korkeimman oikeuden päätöksen mukaan on pidettävä rikollisena. Samalla ilmoitettiin, että ministeriö oli pyytänyt oikeuskansleria toimimaan niin, että oikeudessa esitetään vaatimus ja ajetaan kannetta niin hyvin puolueeseen kuuluvien piirijärjestöjen ja kunnallisjärjestöjen kuin myöskin niiden puolueosastojen lakkauttamisesta, joiden toiminta on laadultaan sellaista, että ne yhdistyslain 21 ja 33 §:n mukaan voidaan lakkauttaa.

Oikeuskansleri lähetti maaherroille kirjelmän, jossa m.m. sanotaan: "Saan kehoittaa Teitä, maaherra, sen jälkeen kuin tutkimus, mikäli sellainen vielä voidaan katsoa asianhaarain vaatimaksi, on toimitettu sekä sisäasiainministeriön Teille aikanaan toimittamien tietojen johdolla haastattamaan mainitut piiri- ja kunnallisjärjestöt, jotka on perustettu samassa tarkoituksessa ja ovat harjoittaneet samanlaista toimintaa kuin Suomen työväenpuolue, niitten kotipaikan alioikeuteen ja siellä asianomaisen syyttäjän välityksellä, joka siinä tapauksessa, että hän on kaupunginviskaali, kosketellussa suhteessa alistetaan Teidän alaiseksenne, vaatimaan että sanotut järjestöt, niin hyvin rekisteröidyt kuin ne, joita ei ole yhdistysrekisteriin merkitty, lakkautetaan". Lisäksi oikeuskansleri pyysi maaherroja kiireellisesti hänelle toimittamaan tarkempia tietoja S. työväenpuolueeseen liittyneistä työväenyhdistyksistä, ammattiosastoista, nuorisoliitoista ja muista yhtymistä sekä siitä, mitä maaherrat sisäasiainministeriön kiertokirjeiden johdosta olivat tehneet lainvastaisen toiminnan estämiseksi sanottujen järjestöjen puolelta. Mutta koska Uudenmaan läänin maaherra ei ole ryhtynyt mihinkään erikoisiin toimenpiteisiin työväenpuolueen puolueosastoja kohtaan ja hän on sisäasiainministeriöön palauttanut niiden toimintaa koskevat asiakirjat, sisälsi oikeuskanslerin kirjelmän loppuosa, mitä mainittuun maaherraan tuli, vain kehotuksen odotella enempiä määräyksiä asiassa, kunnes asiakirjat oli oikeuskanslerinvirastossa tarkastettu.

Herra Jalander yritti sitten Hels. Sanomissa julkaisemassaan haastattelussa puolustaa menettelyään tavalla, joka antoi Uudelle Suomelle aiheen kirjoittaa: "Mitä arvellaan tällaisesta hallinnosta, jonka hukuttautuessa lainopillisiin viisasteluihin tuomioistuimen valtiopetokselliseksi leimaamaan toimintaan osallistuneet järjestöt saavat kenenkään häritsemättä jatkaa vaikutustaan. Uudenmaan läänin maaherra on edelleen kyllin naiivi vetoamaan eräisiin alaisiltaan virkamiehiltä saamiinsa raportteihin, joiden mukaan koko läänissä ei olisi "yhtään sellaista järjestöä, joka harjoittaisi kommunistista kiihoitusta tai muuta kommunistista politikoimista". Ja toisessa paikassa: "Kommunisteille on mahtanut olla verraton ilon lähde tuo näky, että valtion viranomaiset koettavat työntää toistensa niskoille velvollisuuden ryhtyä tuomioistuimen päätöksen johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin. Tuon epäröimisen kommunistit tietysti selittävät vain yhdellä tavalla. He rohkaistuvat siitä vain jatkamaan laitonta toimintaansa".

Uudenmaan läänin maaherra oli siis tähän asti johdonmukaisesti jättänyt sisäasiainministeriön ohjeet huomioon ottamatta ja lyönyt laimin kommunistipuolueen alaosastojen toiminnan keskeyttämisen läänissään. Hallitukset olivat sillä välin monasti vaihtuneet, puheenalaiset sisäasiainministeriön määräykset oli kerran toisensa jälkeen uusittu, mutta ainoakaan hallitus ei tehnyt mitään johtopäätöksiä Uudenmaan läänin maaherran ilmeisestä niskoittelusta, vaikka valtioneuvoston arvovalta sen kautta oli kipeästi kärsinyt. Aikakauslehti Suunta kirjoitti: "Joka tapauksessa on hra Jalanderin menettely jäänyt ikäväksi ja vahingolliseksi aukon muodostajaksi siihen virallisten toimenpiteitten yhdenmukaiseen ketjuun, jolla valtiovalta on kahtena viime vuonna koettanut torjua sisäistä valtakunnallista ja yhteiskunnallista vaaraa". Vasemmistolehdistö, joka alkujaan on leimannut laittomaksi koko syytteen nostamisen kommunistipuoluetta vastaan ja sen toiminnan keskeyttämisen samanaikaisesti ja joka pyrki itse Turun hovioikeudenkin päätöstä lakiin perustamattomaksi tulkitsemaan, mikäli tämä suinkin oli mahdollista, mutta jonka erikoisena huolena oli saada kommunistipuolueeseen liittyneiden ja toimintaansa jatkaneiden alaosastojen toiminta edelleenkin sallituksi tavalla tai toisella, kohdisti viime kesästä lähtien "laillisuustaistelunsa" viimeksimainittua hallituksen tulkintaa vastaan, sivuuttaen täydellisesti yhdistyslain selvän määräyksen, ja sai tähän taisteluunsa ja propagandaansa hyvän tuen maaherra Jalanderista ja tämän menettelystä. Niinpä olemmekin nähneet viime syksystä lähtien maaherra Jalanderin ja vasemmistolehdistön rinnakkain käyvän toisaalta hiljaista toisaalta julkista sotaa hallitusta ja sen toimenpiteitä vastaan. Hallituksen auktoriteetti on vuoden mittaan paljon kärsinyt ei ainoastaan siitä syystä, ettei hallituksen määräyksiä ole maassa johdonmukaisesti noudatettu, vieläpä nimenomaan maan pääkaupungissa, jossa tärkeimmät kommunistielimet ovat toimineet, kuten esim. ammattiosastot, vaan suorastaan siitä syystä, että hallituksen alaisen virkamiehen niskottelu on julkisessa agitatsionissa kohotettu kunniasijalle hallituksen muka laittoman toiminnan vastapainoksi. Tämä suhde oli kireimmillään viime syksynä — —, mutta pitkämielinen — — hallitus ei kyennyt asiasta niitä johtopäätöksiä tekemään, joita hallituksen

arvovalta ja sen sisäpolitiikan johdonmukaisuus — — olisi ehdottomasti vaatinut. Kummallakin taholla on ikäviä erehdyksiä tehty, alempien viranomaisten puolesta siinä, että itsepäisen harhatulkinnan vuoksi on vaarannettu sekä hallituksen arvovalta että ennen kaikkea johdonmukainen kommunismin vastustamispolitiikka, hallituksen puolelta siinä, että tämän niskottelun ja omaperäisyyden on annettu jatkua pari vuotta siitä heti alkuunsa loppua tekemättä. Tapaus kannattaa tulla muistiin sinänsä merkityksi varottavaksi esimerkiksi vastaisuuden varalta niin taholle jos toisellekin."

Me tiedämme, että varotusta ei otettu huomioon. Hallituksen toimenpiteet ja laillinen yhteiskuntajärjestys joutuivat halveksimisen alaisiksi ja hallitus ja sisäministerit saivat nöyrästi niellä arvovaltansa loukkaukset. Ja vihdoin on jouduttu niin pitkälle, että sitä, joka nyt uskaltaa muistuttaa näistä herra Jalanderin niskoitteluista valtioneuvostoa ja esimiehiään vastaan, syytetään hallitusvallan halventamisesta.

Mutta Työväen Tiedonantaja nimitti hra Jalanderia jo 1925 "Wibeliukseksi" — tällä ilmeisesti tarkoittaen verrata häntä Kuopion kuuluisaan maaherraan, joka oli aikanaan Ruotsin valtakunnan mallikelpoisimpia virkamiehiä ja joka uskalsi venäläiselle valloittajakenraalille sanoa, ettei kelpo sydän voi myönnyttää, että olisi rikos maataan puolustaa. Wibeliuksen jalo puhe sai venäläisen kenraalin kunnioituksesta kumartamaan ja vaieten poistumaan, ja Wibelius istui jälleen tuomari-istuimelleen kasvoillaan hyvän omantunnon kirkastus. Mutta, kuvaavaa kyllä, juuri ne, jotka ovat julistaneet isänmaan puolustamisen rikokseksi, josta anteeksianto on saatavissa vain raskailla sakoilla ja julkisella anteeksipyynnöllä, ne samat ovat julistaneet maaherra Jalanderin Wibeliukseksi, milloin on ollut kysymys toimenpiteisiin ryhtymisestä kommunistien rikollisen toiminnan ehkäisemiseksi.

Sen jälkeen kuin hra Jalander lokakuulla 1926 oli sanomalehdissä julistanut, että "emme enää elä sellaisessa epänormaalisessa ajassa että meillä tarvittaisiin etsivän keskuspoliisin tapaista itsenäistä virastoa, joka toimii eräänlaisena valtiona valtiossa", kutsuttiin hänet yhdessä Helsingin silloisen poliisimestarin Honkasen kanssa asiantuntijoiksi valtiovarainvaliokuntaan etsivän keskuspoliisin määrärahaa harkittaessa. Näiden asiantuntijain esiintymisestä valiokunnassa kertoi kansanedustaja kirkkoherra Jussila asiaa eduskunnassa käsiteltäessä eduskunnan pöytäkirjan mukaan seuraavaa:

"Sanotaan nyt, vieläpä osittain niiden taholta, joilta emme tahtoisi epäillä puuttuvan isänmaallista mieltä, että kaikkihan nyt on rauhallista, olot ovat tasoittuneet normaalisiksi tai ainakin mahdollisimman lähelle sitä. Väitetään, kuten asiantuntijana kuultu poliisimestari Honkanen ja maaherra Jalander väittivät: "Mitään kumousvaaraa ei enää ole, ei ainakaan (huomatkaa) vasemmalta. Sentähden on päästävä eroon etsivästä keskuspoliisista. Se ei ole saanut aikaan tuskin muuta kuin kommunististen nuorisoliittojen lakkauttamisia. Mitä hyötyä näistä lakkauttamisista on ollut? Ei niitä kannata lakkauttaa, sillä ei ole vaarallista, jos kommunistit siellä toimivat ja tekevät paperiponsia. Vasta sitten, kun he tulevat ase kädessä kadulle, on tartuttava asiaan." Niin lausuttiin asiantuntijain taholta. Ja Honkasen puolusteluun edustaja Jussila lisäsi, että tämä asiantuntijaesiintyminen "teki vakavaa asiaa harkitsevaan porvarilliseen mieleen erinomaisen ikävän vaikutuksen." Hallitus ja lähinnä sisäasiainministeri oli tietysti sangen nolossa asemassa saadessaan eduskunnassa puolustautua näitten alaistensa virkamiesten "asiantuntemusta" vastaan.

Päämieheni puolesta viime kerralla esittämässäni kirjelmässä myöskin mainittiin, että hra Jalander on tunnettu auliudestaan myöntää tunnetuille kommunisteille matkustuslupia Venäjälle vastoin etsivän keskuspoliisin epäävià lausuntoja ja sellaisissakin tapauksissa, joissa yksikään toinen maaherra ei ole lupaa myöntänyt. Tästä todistaa m. m. Työväen Tiedonantaja syyskuulla 1928 kertoessaan jonkun kommunistisen jalkapallojoukkueen matkasta Moskovaan, että "ainoastaan Uudenmaan läänistä kotoisin olevat osanottajat saivat muutamia poikkeuksia lukuunottamatta matkustusluvan". Ja Kallion hallituksen sisäministeri Linturi oli pakotettu hra Jalanderille vakavasti huomauttamaan, että hänen on otettava huomioon etsivän keskuspoliisin lausunnot matkustuslupa-anomuksia käsitellessään.

Useimmat tähänastiset sisäministerit voisivat tulla todistamaan hra Jalanderin jatkuvasta epälojaalisuudesta esimiehiään kohtaan. Tämä tuskin sentään on tarpeellista, varsinkaan hra Jalanderin viimeisten edesottamisten jälkeen. Uusi Suomi toissapäivänä kirjoitti hra Jalanderin esiintymisestä: "Olemme oppineet pitämään maaherra Jalanderia henkilönä, jolle omakohtainen reklaami on ollut tärkeämpi kuin kysymys siitä, miten asioita on vakavalla asiallisella pohjalla hoidettava. Mutta kun tämän arvon maaherran miehuus alkaa esiintyä siinä, että vatsataudin takia kotona pysyminen tiedoitetaan kansalle kotiarestiksi ja marttyyrikruunun ansaitsevaksi, ja kun maaherran henkilökohtainen rohkeus ja huolestuminen isänmaan asioissa sekä aseenkäytöntaito alkaa esiintyä haastattelujen taustana, silloin kuin tuuli sellaiselle näyttää myötäiseltä, täytyy meidän sanoa, että sellainen tekee esittäjänsä naurunalaiseksi, ja se on pahinta, mitä niinkin korkeassa kuin maaherran asemassa oleva henkilö voi itsellensä saattaa. Kun maaherra Jalander on kuitenkin itsensä tähän asemaan saattanut, voimme puolestamme jättää hänen esittämänsä väitteet kokoomuslehtien syyllisyydestä sellaisiin tapauksiin kuin viimeinen väkivallantyö on, siihen arvoon, johon tällaisen henkilön väitteet yleensä ovat asetettavat."

Ei siis yksin se lehti, jonka vastaava toimittaja päämieheni on, ole ollut pakotettu käyttämään kovia sanoja hra Jalanderin esiintymisistä.

Lopuksi pyydän vielä huomauttaa: syytteenalainen kirjoitus ei ole aiheutunut hra Jalanderin toimenpiteestä asettaa Lohjan kauppalahallituksen jäsenet syytteeseen, vaan hänen antamastaan taitamattomasta sanomalehtihaastattelusta. Jos siis hra Jalander pitää sitä itseään loukkaavana, on se hänen yksityisasiansa, sillä eihän rikoslain 16 luvun 24 §:n tarkoitus saata olla se, että hallitus ottaisi ajaakseen kaikki virkamiesten yksityiset kunnianloukkausjutut ja painokanteet.

HAJAHAVAINTOJA.

"Ja sitten alkaa lapualaisvaino." (Lause Aktivistin viime numerosta.)

Tuo lause yrittää muistua mieleen, kun tarkastelee tilannetta.

Tätä kirjoitettaessa on monia valkoisia esitaistelijoita telkien takana. En ole laintuntija, mutta: ovatko kaikki nämä pidätykset, edes muutamia päiviäkin kestäneet, olleet lain mukaan ehdottoman välttämättömiä? Miksi esim. hra Ståhlbergin kuljetuksen yhteydessä tapahtuneet monet pidätykset, kun kuitenkin samoihin aikoihin tapahtui yleinen vapaaehtoinen ilmoittautuminen? Vai tullaanko kaikki kyytihommissa olleet ilman muuta panemaan kiinni kuulustelujen ajoiksi? Mistä riittävät kopit?

Sanomalehdistö, porvarillinenkin, on viime päivinä o'lut yhtenä sensatiomerenä. Lukijakunta on kasvatettu jännityksellä, hiukset pystyssä, odottelemaan, mitä hirveitä "roistojen" nimiä lehti taas sisältää aamukahvipöydän höysteeksi ja kuinka suuri apaja nuottaan taas on tarttunut.

Miksi ei kukaan puhu enää Heinolan tapauksesta? Siellähän kommunisti murhasi poliisin! Miksi eivät lehdet muistuta viranomaisia, että tuo kommunisti pitäisi saada kiinni? Ja yritetäänkö sitä saada? Poliisilla on tärkeämpää työtä: pidätellä Hakkilan y.m. kyytipojiksi epäiltyjä.

Kun Pöytyän ampumistapausjutussa kommunistipoksin oven takana olleet kyyditysyrittäjät saivat ehdonalaisen vankeustuomion ja kommunisti, joka ampui yhden yrittäjistä, pääsi pelkällä lakituvassa käynnillä, ei lehdistö uhrannut suuria rivejä asiaa selostaessaan. Unohdettu on jo myös, että kommunisti ampui Vaasassa poliisin. Suomen kansa ei muistele mennehiä.

Valkoinen poliittinen tutkintovanki Eerolainen teki syömälakon. Ennen viranomaisille antautumistaan hän sanoi allekirjoittaneelle tekevänsä syömälakon, jos häntä pahoinpidellään. Helsingin poliisilaitoksessa. Syömälakko alotettiin siis merkiksi! Onko tästä mitään sanottavaa? En ole ainakaan vielä kuullut.

"Ryhmä Kesti" on siis selvä: Aktivisti lakkautettava!

Ja sen päälle tietysti demooniritareille komeat kestit — suuren vainajan hautajaispeijaiset!

Activus.

Mitä sanoo maakunta?

"Maakunnan käsi ulottuu rankaisemaan myös valkoisia isänmaan kavaltajia".

Kesällä 1930.

Eräs hämäläinen talonpoika.

*

Koko kuluneen kesän on allekirjoittanut kiertänyt maaseudulla pääasiassa talonpoikaisväestön keskuudessa. Tehtävä, jossa siellä liikuin, oli omiaan avaamaan minulle luottamukselliset suhteet kaikkiin henkilöihin, joiden kanssa olin tekemisissä. Niin ollen pääsin lähemmäksi kuin moni muu on päässyt suomalaisen talonpojan ajatuspiiriä talonpoikaismarssin kesänä 1930. Uskallan sanoa tuntevani sen paremmin kuin esim. hra Lavonius otaksui sitä tuntevansa. Olin yleensä tekemisissä vain talonpoikais-väestön parhaimmiston kanssa, niiden kanssa, jotka itsekin pitäjässään kulkevat muiden edellä ja joita myös seurataan.

Kaiken kesää olen kummakseni saanut eräistä varsin epäilyttävistä porvarillisista lehdistä kuitenkin lukea, että maakunta todellisuudessa ajatteleekin aivan päinvastoin kuin minä olen nähnyt sen ajattelevan. Niinpä päätin lopulta tarttua kynään hiukan selittääkseni, mitä olen kuullut ja kokenut.

"Kansannousun" jälkeen maakunnassa.

Heti talonpoikaismarssia seuranneena päivänä matkustin Hämeeseen aloittaakseni jälleen marssin ajaksi keskeyttämäni tehtävän. Kuinka sattuikaan heti ensimäisessä talossa asianomaiseen pitäjään saavuttuani, tulemaan marssi puheeksi. Sittemmin puhuttiin siitä joka talossa. Marssiin osaaottaneet kertoivat innostuneina vaikutelmiaan. Kaikkialla matkalla, mennessä sekä tullessa että Helsingissä olivat joukot osoittaneet innostustaan ja myötätuntoaan. Liikutettuna eräskin isäntä kertoi miten pikkumökkienkin luona maantienvarressa oli torpan väki ollut osoittamassa myötätuntoaan ohiajavalle autokaravaanille. Ja sitä oli riittänyt pitkin matkaa niin, että se oli kuin kunniakujan läpiajamista. Ja Helsinki sitten! Ensin olivat pääkaupunkilaiset koettaneet säilyttää "arvokkuuttaan", mutta sulut murtuivat vastustamattomalla voimalla. Kuten kerran ennen 16. 5. 1918, niin nytkin tervehditiin yleisön puolelta talonpoikaisarmeijaa maan pelastajana. Eräskin kertojani mainitsi, miten Töölöössä vanhahko ruotsalainen rouva oli tuonut lasillisen maitoa ja maukkaan voileivän ja sattunut sen ojentamaan juuri hänelle. "En ymmärtänyt rouvan puhetta, mutta näin, että hänen silmänsä olivat kosteat. Minkälaisella hartaudella hän katselikaan ympärilleen. Autojen paljous näkyi saattavan hänet ymmälleen. Ja kun söin voileipääni seurasi hän tyydytyksellä ilmeitäni, jotka arvattavasti kielivät mielihyvästäni . . ."

Autokaravaanien paluu tapahtui yölliseen aikaan; eräillä paikkakunnalla sataa tihuuttelikin, mutta se ei estänyt väkijoukkoja teiden varsilla odottamasta karavaanin tuloa.

Mutta jo heti ensimäisenä marssin jälkeisenä päivänä kuuluivat myös ensimäiset sora-äänet. Niinpä eräskin isäntä kysyi kummastellen: "Miksi eivät kaikki liputtaneet? Tiedättekö, onko siinä perää, että Suomi-yhtiö ei liputtanut?"

Mainittu isäntä oli "Suomen" paikallinen asiamies. Ihmettelen, että tokkopa hän sitä on enään!

Eräs toinen näytti Helsingin Sanomien 7. 7. numeroa ja huudahti:

"Ajatelkaa kuinka röyhkeästi Helsingin Sanomat vielä marssipäivän aamuna saattoi kirjoittaa. En tilaa mokomaa lehteä enään. Lieneekö Eljas jo saanut tarjeeksi miljoonia kun uskaltaa asettaa lehden levenemisen noin vaaranalaiseksi"?

Tuo oli vasta alkusoittoa. Pahempaakin oli tulossa.

Oli tuskin viikkoa kulunut marssista kun jo koko puolipunaisten porvarien klikki hyökkäsi sosialistien tukemana koko rintamallaan (tosin vähäpätöinen) Lapuan liikettä vastaan. "Porvarilliset" lehdet saattoivat julkisuuteen sellaisiakin opuksia, että "johdon" taholta oli suorastaan pakoitettu osanottajia lähtemään mukaan marssille. Samalla pyrkivät he analysoimaan marssiin osanottaneiden ammatillista ryhmitystä osoittaen (!) kuinka pieni prosentti retkellä muka oli talonpoikia ollut mukana!

Mainitsin erikoisesti tästä useille mukanaolleille talonpojille. Eräs heistä nauroi:

"Luulevatko ne tomppelit, että talonpojan täytyy Helsinkiin välttämättä tulla arkivaatteissaan? Kyllä sitä mekin osamme pukeutua varsinkin sellaiseen juhlaan kuin marssi meille oli. Ja emmehän me voineet talojamme mukaan ottaa".

Olen ollut puheissa yli tuhannen talonpojan kanssa marssin jälkeen, heissä on ollut maalaisliittolaisia, kokoomuslaisia ja edistysmielisiä, on ollut innokkaita "lapualaisia", sekä myös jonkun verran kylmempiä epäilijöitä, mutta kaikki ovat yksimielisesti väittäneet alhaiseksi valheeksi sen, että ketään olisi pakoitettu mukaan retkelle. Päinvastoin, useat valittivat sitä etteivät päässeet mukaan.

Eräs mukana ollut maalaisliittolainen sanoi:

"Sellaista voimaa ei tulekkaan, mikä vapaata talonpoikaa voisi johonkin pakottaa".

En voinut muuta kuin yhdessä heidän kanssaan ihmetellä, kuinka eräillä ihmisillä saattaa olla otsaa tietoisesti valehdella!

Mitä ne sillä luulivat voittavansa? Eivät he ainakaan muuta voittaneet kuin julkisen ja yleisen halveksumisen itseään kohtaan maakunnassa.

T. V. P.

Etelä-Pohjanmaan Pankki O.Y.

Pääkonttori LAPUALLA

SIVUKONTTORIT:

Helsingissä, Kauhavalla, Seinäjoella, Turussa, Voltissa ja Ylihärmässä.

Talletuskorko 6 kuukauden irtisanonta 8 ½ %

Juoksevantilin korko 6 ½ %

Talonpoikaismarssiin osanottajat

sekä muut

"Lapualaishenkiset"

olette suoja Suomenmaan.

Tunnustakaa väriä!

Sen saatte hankkiessanne itsellenne valmistamamme ylläkuvatulla merkillä varustetun sinimustapäisen

Lapualaispuukon

LAHDENSUO & K:i
LAPUA.

Kymmenen prosenttia

tuloistaan voi hyvin moni säästää, kun vaan asettaa sen päämääräkseen. Kymmenen prosenttia kymmenenä vuotena — tehkää laskelmia, miten paljon olisitte sinä aikana pääoman ja koron muodossa saaneet kokoon.

Jos Te ette ole tätä vielä tehnyt, miksi ette katso kymmentä vuotta eteenpäin ja ryhdy tätä suunnitelmaa toteuttamaan.

Lähin konttorimme on sopiva paikka tilin avaamiselle.

Maakuntain Pankki Oy.

Kokkola 1930. Sanomalehti O.Y. Kokkolan Kirjapaino.